

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально-науковий інститут державного управління
Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеня магістра

студента Чичкана Андрія Валентиновича

академічної групи 281М-22з-5 ІДУ

спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

на тему: «Удосконалення сучасного стану матеріально-технічного і фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури України (на прикладі Спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Східного регіону)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи	Лащенко О.В.			
розділів:				

Рецензент				
-----------	--	--	--	--

Нормоконтролер	Вишнеvsька О. В.			
----------------	------------------	--	--	--

Дніпро
2024

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка кваліфікаційної роботи ступеня магістра на тему «Удосконалення сучасного стану матеріально-технічного і фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури України (на прикладі Спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Східного регіону)»

71 с., 8 рис., 1 табл., 66 використаних джерел.

ОРГАНИ ПРОКУРАТУРИ, СТРУКТУРНІ ПІДРОЗДІЛИ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ, БЕЗПЕЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ВОЄННИЙ СТАН, МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

Об'єктом дослідження є матеріально-технічне і фінансове забезпечення діяльності органів прокуратури України.

Предмет дослідження – удосконалення сучасного стану матеріально-технічного і фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури України.

Мета роботи полягає у розробленні теоретичних засад і практичних рекомендацій щодо удосконалення сучасного стану матеріально-технічного і фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури України.

У першому розділі магістерської роботи висвітлені теоретичні засади забезпечення діяльності органів прокуратури України. Другий розділ присвячено аналізу функцій та повноважень структурних підрозділів органів прокуратури, що здійснюють їх матеріально-технічне та фінансове забезпечення. У третьому розділі обґрунтовані шляхи удосконалення сучасного стану матеріально-технічного і фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури України.

Сфера практичного застосування результатів дослідження – органи прокуратури.

ABSTRACT

Explanatory note of the qualification thesis for the master's degree on the topic «Improvement of the current state of material, technical and financial support of the prosecutor's office of Ukraine (on the case of the Specialized Defense Prosecutor's Office of the Eastern Region)»

71 pages, 8 figures, 1 tables, 66 sources.

MATERIAL AND TECHNICAL ASSURANCE, FINANCIAL ASSURANCE, BODIES OF THE PROSECUTION, STRUCTURAL SUBDIVISIONS OF THE BODIES OF THE PROSECUTION, SECURITY OPERATIONS, MARTIAL LAW.

The object of the study is the material, technical and financial support of the activities of the prosecutor's office of Ukraine.

The subject of the study is the improvement of the modern state of material, technical and financial support of the activities of the prosecutor's office of Ukraine.

The purpose of the work is to develop theoretical foundations and practical recommendations for improving the current state of material, technical and financial support for the activities of the prosecutor's office of Ukraine.

In the first chapter of the master's thesis, the theoretical principles of ensuring the activities of the prosecutor's office of Ukraine are highlighted. The second section is devoted to the analysis of the functions and powers of the structural subdivisions of the prosecutor's office, which provide their material, technical and financial support. The third chapter substantiates ways of improving the current state of material, technical and financial support for the activities of the prosecutor's office of Ukraine.

The field of practical application of the research results is the prosecutor's office.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ	
ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ.....	9
1.1. Поняття та основні напрями матеріально-технічного та фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури.....	9
1.2. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення органів прокуратури як складові їх безпечної діяльності.....	15
РОЗДІЛ 2	
ФУНКЦІЇ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ОРГАНІВ	
ПРОКУРАТУРИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ЇХ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА	
ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	
25	
2.1. Організаційно-правові аспекти фінансового забезпечення діяльності прокуратури.....	25
2.2. Матеріально-технічне забезпечення діяльності органів прокуратури.....	36
2.3. Особливості матеріально-технічного забезпечення діяльності органів прокуратури під час воєнного стану.....	47
РОЗДІЛ 3	
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ МАТЕРІАЛЬНО-	
ТЕХНІЧНОГО І ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ	
ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ.....	
58	
ВИСНОВКИ.....	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72

ВСТУП

Актуальність дослідження матеріально-технічного та фінансового забезпечення системи органів прокуратури є необхідністю умов незалежного виконання функцій прокуратури, розвитку України, її утвердження на міжнародній арені, виступає стабільне забезпечення внутрішньої національної безпеки в різних її проявах і громадського порядку. Згідно Конституції України в Україні, як і у інших державах, створені і виконують свої завдання у цій сфері правоохоронні органи, до складу яких входить система органів прокуратури України. До системи органів прокуратури входять: Офіс Генерального прокурора (очолює Генеральний прокурор), обласні прокуратури, окружні прокуратури та Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

Важливість функцій, що виконуються органами прокуратури, не відповідає наявному стану матеріально-технічного та фінансового забезпечення. Наприклад, Законом України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» для фінансування Офісу Генерального прокурора передбачено видатки загального фонду в сумі 14.589.279,8 тис. грн. Отримані асигнування будуть спрямовані на: оплату праці – 10 766 644,5 тис. грн.; оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 331 025,3 тис. грн.; видатки розвитку – 119 965,6 тис. грн.

Складність ситуації криється не тільки в об'єктивних причинах, викликаних російсько-українською війною та загальною економічною кризою в країні. Однією з причин погіршення стану матеріально-технічного та фінансового забезпечення органів прокуратури України є також недосконалість правового регулювання матеріальних витрат: законодавчої бази; відсутність ефективно діючого механізму застосування існуючих законів та підзаконних фінансово-правових актів, нормативна неврегульованість окремих фінансово-господарських відносин тощо.

Вирішення проблем поліпшення стану фінансового та матеріально-технічного забезпечення органів прокуратури України, створення якісної

правової бази і удосконалення існуючого державного управління потребує комплексної наукової розробки цього напрямку, яка б відповідала рівню її наукової і практичної актуальності, сучасними науковими викликами та особливостям сталого розвитку української державності.

Науково-теоретичним підґрунтям роботи з матеріально-технічного та фінансового забезпечення органів прокуратури України склали роботи таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як: О.М. Бандурки, О.О. Бандурки, О.К. Безсмертного, Л. В. Борець, Л. К. Воронової, С. В. Венедіктової, М. С. Ільницького, І. О. Руколайніної, О. Ю. Синявської та інші.

Однак незважаючи на інтенсивність та значущість досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців, присвяченим різним аспектам проблематики, багато її питань залишаються невирішеними, які потребують подальшого розгляду. Це стосується, насамперед, реформуванню державної політики України відносно реформування системи органів прокуратури, що охоплює і питання матеріально-технічного і фінансового забезпечення прокурорської діяльності.

Мета роботи полягає у розробленні теоретичних засад і практичних рекомендацій щодо удосконалення сучасного стану матеріально-технічного і фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури України.

Для досягнення зазначеної мети було поставлено такі основні задачі:

- визначити поняття та основні напрями матеріально-технічного та фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури;
- розглянути фінансове та матеріально-технічне забезпечення органів прокуратури як складові їх безпечної діяльності;
- дослідити організаційно-правові аспекти фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури;
- вивчити сучасний стан матеріально-технічного забезпечення діяльності органів прокуратури;

- з'ясувати особливості матеріально-технічного забезпечення діяльності органів прокуратури під час воєнного стану;
- розробити шляхи удосконалення сучасного стану матеріально-технічного і фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури України.

Об'єктом дослідження є матеріально-технічне і фінансове забезпечення діяльності органів прокуратури України.

Предмет дослідження – удосконалення сучасного стану матеріально-технічного і фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури України.

Теоретичну та методологічну базу дослідження становлять фундаментальні положення теорій публічного та державного управління, законодавчі та нормативні акти України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, які присвячені питанням забезпечення діяльності органів прокуратури.

Результати дослідження отримано за допомогою використання загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Зокрема, для опрацювання інформації за темою дослідження було використано методи: абстрагування та ідеалізації, аналізу та синтезу, індукції та дедукції, класифікації та систематизації, конкретизації й узагальнення. Для виділення актуальних проблем та дослідження функцій і повноважень структурних підрозділів органів прокуратури, що здійснюють їх матеріально-технічне та фінансове забезпечення, застосовано методи логічного та структурно-функціонального аналізу, комплексного (системного, проблемного, причинно-наслідкового) аналізу. Для складання ілюстративного матеріалу застосовано інформаційно-логічне моделювання. До аналізу державної політики щодо реформування органів прокуратури і визначення шляхів удосконалення сучасного стану матеріально-технічного і фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури України було застосовано комплекс зазначених методів. Для формулювання висновків дослідження використовувався системний метод і метод узагальнення.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в застосуванні системного та комплексного підходу до дослідження теми та обґрунтування шляхів удосконалення сучасного стану матеріально-технічного і фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури України в контексті її реформування.

Практичне значення одержаних результатів визначається тим, що вони можуть бути використані органами прокуратури як теоретичні обґрунтування та практичні дані для прийняття управлінських рішень у сфері реформування прокуратури України.

Структура та обсяг роботи визначені її метою і завданнями. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

1.1. Поняття та основні напрями матеріально-технічного та фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури

Матеріально-технічне та фінансове забезпечення діяльності органів прокуратури здійснюється шляхом використання фінансових ресурсів держави. У науковій літературі фінанси поділяють на публічні (державні) та приватні. Публічні фінанси визначаються як економічні відносини, що пов'язані з формуванням, розподілом та використанням грошових фондів для виконання функцій і завдань держави, окремих її адміністративно-територіальних одиниць, а також підприємств та організацій, необхідних для забезпечення розширеного відтворення та соціальних потреб, у процесі яких відбувається розподіл та перерозподіл сукупного суспільного продукту та контроль за задоволенням суспільних потреб.

Державні (публічні) фінанси складаються із таких частин:

- централізовані фінанси (фінанси держави), які зосереджуються в бюджеті країни, формуються за рахунок надходжень від податків, державних позик та інших видів доходів і витрачаються в централізованому порядку, включаючи дотації місцевим органами, автономним державним організаціям;
- місцеві фінанси, якими розпоряджаються місцеві органи самоуправління – департаменти, комуни, муніципалітети. Місцеві фінанси формуються за рахунок надходжень від місцевих податків та зборів, а також дотацій із централізованого бюджету. В деяких випадках дозволяється певну частину податків, що надходять на території даної місцевості, зараховувати до джерела місцевих доходів, якщо це буде визначено в централізованому порядку. Місцевим органам надано право за певних умов випускати місцеві позики, за які вони самостійно несуть відповідальність. Джерелом місцевих

доходів може бути також виручка від реалізації продукції та послуг створених ними підприємств та служб [24, с. 42].

Місцеві фінанси відображаються у приєднаному бюджеті, який затверджується разом із загальним державним бюджетом у єдиному законі про фінанси;

– соціальне страхування та соціальна допомога. Ці кошти формуються, головним чином, за рахунок внесків працюючих, а також підприємств та організацій. Вони входять до єдиної системи державних фінансів і відображаються в окремому «приєднаному бюджеті».

Звідси важливою специфічною ознакою фінансів є те, що фінансові відносини завжди пов'язані з формуванням грошових доходів і накопичень, які набувають форми фінансових ресурсів. Даний принцип діє у фінансових відносинах будь-яких суспільно-економічних формацій, тоді як форми і методи, за допомогою яких утворюються фінансові ресурси, можуть змінюватися залежно від зміни соціальної структури суспільства.

Органи прокуратури України є суб'єктами фінансових відносин – урегульованих нормами фінансового права суспільних відносин, учасники яких виступають носіями прав і обов'язків та реалізують нормативні акти щодо формування, розподілу й використання централізованих і децентралізованих державних грошових фондів із метою виконання покладених на них функцій.

Суттєвою ознакою фінансових правовідносин є їх майновий, у т.ч. матеріально-технічний грошовий характер. Ці відносини кінцевою метою мають рух коштів і завжди виникають з приводу коштів. Важливо також наголосити на тому, що для виникнення, зміни і припинення фінансових відносин прийняття закону чи підзаконного нормативного акта недостатньо, тому що в них встановлюються тільки типові ознаки, загальні правила, за якими мають реалізовуватися дані відносини.

Для виникнення й розвитку фінансових відносин необхідна також наявність юридичних фактів, з якими пов'язане виникнення, зміна, подовження чи припинення зазначених відносин.

У фінансових відносинах органів прокуратури, як і в будь-яких інших установах, спостерігається єдність фактичного (матеріального) змісту і форми. Форма вказаних відносин визначається не тільки їх змістом, а й волею держави, яка встановлює для їх конкретного виду певну форму з огляду на матеріальні умови існування суспільства.

Слід зазначити, що фінансові відносини органів прокуратури мають певні особливості, основна з яких полягає в тому, що вони виникають у процесі планування, розподілу та використання державних грошових коштів та доходів (фінансової діяльності держави як одного з аспектів зазначених відносин). Водночас, органи прокуратури наділяються владними повноваженнями: мають право видавати розпорядження, обов'язкові для виконання іншими учасниками фінансових відносин – організаціями й установами, які їм підпорядковуються.

Проте система органів прокуратури, виступаючи у фінансових відносинах від імені держави, мають не тільки право владних розпоряджень, а й обов'язки, пов'язані з правами інших учасників відносин.

Отже, наявність такого суб'єкта, як держава або уповноважений нею орган, визначає державновладний характер фінансових відносин органів прокуратури України, концентрує та розподіляє фінансові ресурси, необхідні для здійснення своїх функцій.

Друга особливість фінансових відносин полягає в тому, що вони є різновидом майнових, оскільки виникають у зв'язку з фінансовими ресурсами держави (наприклад, під час їх виникнення між державою й установами прокуратури у разі внесення обов'язкових платежів до бюджету або, навпаки, отримання з нього асигнувань; під час надання фінансової допомоги Офісом Генерального прокурора підвідомчим установам; використання банківського кредиту для покриття бюджетного дефіциту тощо) [30, с. 122].

Третьою особливістю фінансових відносин органів прокуратури України є те, що вони, як правило, виступають як грошові.

Отже, фінансові відносини мають державно-владні, майнові та грошові особливості, які потрібно враховувати комплексно під час визначення

правового статусу органів прокуратури. Вони наділені повноваженнями володіння, користування та розпорядження грошовими коштами як розпорядники бюджетних коштів.

Проблеми матеріально-технічного та фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури були предметом досліджень багатьох вчених. Більшість дослідників організаційно-правового регулювання фінансового забезпечення та матеріально-технічного забезпечення системи органів прокуратури України відзначають, що органи прокуратури існують у тісній єдності із зовнішнім середовищем, яке відіграє велику роль у їх діяльності, тому що служить джерелом ресурсів, необхідних для підтримки діяльності й подальшого розвитку, вони отримують людські та інші ресурси, інформацію, матеріальні цінності із зовнішнього середовища, перетворюють їх на певну діяльність та передають у зовнішнє середовище, тобто знаходяться у процесі постійного обміну із зовнішнім середовищем, забезпечуючи тим самим своє існування та розвиток.

Отже, органи прокуратури є системою, на вході до якої знаходяться фінансові, матеріально-технічні, інформаційні та людські ресурси, а на виході – суспільно значущі результати у вигляді соціального ефекту – правоохоронної діяльності. Органи прокуратури як органи державного управління, виконуючи свої основні завдання та функції, здійснюють фінансову діяльність, беручи участь у створенні й використанні певних грошових коштів, за допомогою яких забезпечуються фінансовими ресурсами різноманітні потреби суспільства і держави.

Зважаючи на це, під фінансовою та матеріально-технічною діяльністю органів прокуратури слід розуміти виконання останніми покладених на них функцій щодо створення, розподілу і використання грошових коштів в конкретній сфері правоохоронної діяльності.

Отже, пропоную розглянути сучасні підходи до розуміння поняття «фінансове та матеріально-технічне забезпечення». Так, В. М. Опарін відзначає, що фінансове та матеріально-технічне забезпечення реалізуються на основі

відповідної системи фінансування, яке може здійснюватись через самофінансування, кредитування та зовнішнє фінансування (надання суб'єктам на безповоротній і безоплатній основі). С. І. Юрій, Т. О. Кізима, Н. П. Злепко під фінансовим та матеріально-технічним забезпеченням розуміють формування цільових фондів у достатньому розмірі та їх ефективне використання. Автори виділяють п'ять елементів фінансового та матеріально-технічного забезпечення суб'єктів, а саме: самофінансування (відшкодування витрат на основну діяльність та їх розвиток за рахунок власних джерел); кредитування; бюджетне фінансування; оренда; інвестування [16, с. 210].

Таким чином, під фінансовим та матеріально-технічним забезпеченням органів прокуратури України слід розуміти діяльність, яка здійснюється в межах фінансової системи держави у всіх її проявах та є формою участі в розподілі коштів шляхом отримання фінансових ресурсів з метою наділення органів прокуратури відповідними матеріально-технічними ресурсами.

Органи прокуратури є юридичними особами і відповідно до цього в межах чинного законодавства України самостійно організують товарно-грошову діяльність щодо матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

У зв'язку з цим доцільно виділити наступні найважливіші напрями їх фінансової діяльності (рис. 1.1):

Матеріально-технічне забезпечення органів прокуратури являє собою систему товарно-грошових і господарських відносин, які виникають між службами Офісу Генерального прокурора, органами влади, підприємствами, організаціями, фізичними особами, з одного боку, та органами прокуратури та їх підрозділами – з іншого, у процесі централізованого постачання матеріальних, технічних та інших ресурсів, необхідних для виконання покладених на органи прокуратури завдань.

Рис. 1.1. Напрями фінансової діяльності органів прокуратури

Видатки на утримання Офісу Генерального прокурора України щороку зростають, однак кількість виділених коштів та ресурсів не можуть у повній мірі задовольнити всі потреби органів прокуратури. На сьогодні вкрай важливим залишається питання ефективного використання фінансового та матеріально-технічного забезпечення органів прокуратури як найважливіших елементів їх життєдіяльності.

1.2. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення органів прокуратури як складові їх безпечної діяльності

Ефективність та незалежність функціонування органів прокуратури залежить від державної політики в правоохоронній сфері, зокрема від обсягу фінансових ресурсів для забезпечення безпеки їхньої професійної діяльності.

Формування, оновлення та вдосконалення системи фінансового та матеріального забезпечення правоохоронних органів України набуває особливої актуальності в сучасних умовах, коли загальні кризові явища в економіці, суспільному житті та політиці безпосередньо впливають на стан системи охорони правопорядку.

Питання фінансових відносин та матеріального забезпечення правоохоронних органів завжди стояли надзвичайно гостро через особливості функціонування системи господарських відносин та наявного обмеження бюджетних коштів. В наукових роботах поняттю «фінансування правоохоронних органів» надавалося широке тлумачення: воно охоплювало всі етапи фінансового забезпечення, зокрема обчислення потреби в ресурсах і грошових коштах, їх витребування, отримання й розподіл, витрачання, облік, звітність і контроль. Із часом на заміну цьому терміну прийшло поняття «фінансове забезпечення правоохоронних органів», під яким розуміється система заходів для вчасного та максимально повного задоволення потреб правоохоронних органів у грошових коштах. Це діяльність, яка здійснюється в межах фінансової системи держави в усіх її проявах та є формою участі в розподілі грошових коштів шляхом отримання фінансових ресурсів для наділення правоохоронних органів відповідними матеріально-технічними ресурсами. Деякі дослідники фінансове забезпечення розглядають насамперед як сукупність фінансових органів та здійснювані ними функції.

Достатньо повним є визначення, згідно з яким фінансове забезпечення є методом фінансового механізму, за допомогою якого формують і

використовують фонди коштів і який характеризує зміст впливу фінансів на різні аспекти розвитку суспільства [54, с. 676].

На мою думку, фінансове забезпечення є передовсім джерелом ресурсів для належного функціонування системи правоохоронних органів України, адже співвідношення між отриманим результатом (ефектом) і ресурсами, які витрачаються на його досягнення, визначає ефективність діяльності організації.

Загальна ефективність органів прокуратури як організації складається з ефективного використання кожного виду споживчих ресурсів (фінансових, матеріально-технічних, людських, інформаційних), при цьому недостатньо висока ефективність використання будь-якого виду ресурсу може компенсуватися високою ефективністю використання іншого. Максимальні результати, безперечно, забезпечуються використанням усіх наявних видів ресурсів, тому органи прокуратури, які прагнуть успішної діяльності, приділяють велику увагу пошуку шляхів підвищення ефективності.

Фінансове забезпечення органів прокуратури – це система фінансових відносин, чітко визначена державними та відомчими нормативними правовими актами. Це діяльність, яка здійснюється в межах фінансової системи держави в усіх її проявах та виступає формою участі в розподілі грошових коштів шляхом отримання фінансових ресурсів.

Зміст фінансового забезпечення органів прокуратури впливає з його мети: наділення органів прокуратури відповідними матеріально-технічними ресурсами, потрібними не лише для виконання основних обов'язків і завдань, а й для забезпечення їхньої професійної діяльності.

Матеріально-технічне забезпечення органів прокуратури можна також визначити як систему товарно-грошових і господарських відносин, що виникають між Офісом Генерального прокурора, органами влади, підприємствами, установами, організаціями, фізичними особами, з одного боку, і органами прокуратури та їхніми структурними підрозділами – з іншого, в процесі постачання матеріальних, технічних та інших ресурсів (паливо, обладнання, комп'ютерна техніка, транспортні засоби, комунальні послуги та

матеріали); виконання договорів купівлі-продажу, реалізації фондів, надання матеріально-технічної допомоги та фінансування їх діяльності.

Виходячи з наведених визначень, можна класифікувати ресурси, що використовуються системою органів прокуратури, залежно від їхньої ролі, матеріального управління й особливостей впливу на процес функціонування органів прокуратури, при цьому кожен із видів ресурсів поділяється на підвиди:

- фінансові ресурси (сукупність усіх цільових фондів грошових коштів органів прокуратури, необхідних для їхнього функціонування; надходження грошових коштів і здійснювані виплати): централізовані та децентралізовані;
- матеріальні ресурси (паливо, папір);
- технічні ресурси: охорона (система контролю, сигналізації); електронний документообіг, оргтехніка тощо [53, с. 845].

Фінансове забезпечення діяльності системи органів прокуратури залежить насамперед від фінансових можливостей держави, нерозривно пов'язане із загальним станом забезпечення потреб економіки в сировині, матеріалах, обладнанні та інших видах виробничо-технічного призначення, які належать до засобів виробництва.

Цим можна пояснити ситуацію, коли в середньому на рік загальні видатки на утримання одного штатного працівника на місяць становлять: система Міністерства внутрішніх справ 19,5 тисячі гривень, Державна податкова служба – 29,7 тисячі; Державна митна служба – 26,8; Служба безпеки України – 26,8; Офіс Генерального прокурора – 35,3; Міністерства надзвичайних ситуацій – 19,3 тисячі гривень.

Підкреслимо, що така ситуація не повною мірою задовольняє потреби органів прокуратури, ставить під загрозу безпеку незалежність функціонування та нормальної діяльності, крім того, потрібно розв'язати проблему істотної різниці у фінансовому забезпеченні правоохоронних органів.

Водночас правоохоронні органи є юридичними особами публічного права, тож у межах законодавства України можуть самостійно організовувати

систему щодо матеріально-технічного та фінансового забезпечення. У зв'язку з цим доцільно виокремити такі найважливіші напрями фінансової діяльності правоохоронних органів:

- участь у формуванні та використанні бюджетних коштів різних рівнів;
- участь у створенні й використанні фондів обов'язкового особистого страхування власних працівників;
- участь у створенні й використанні коштів різних державних позабюджетних фондів (пенсійного, соціального страхування тощо);
- участь у відносинах з приводу отримання й використання банківських позик і компенсаційних виплат для будівництва індивідуального житла, державних допомог, інших соціальних компенсаційних виплат.

Низка платних послуг реально можлива в освітній діяльності прокуратури. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів № 796 від 27 серпня 2010 року державні навчальні заклади (зокрема, навчальні заклади системи органів прокуратури України) можуть надавати платні послуги за оголошеним переліком, серед яких:

- навчання студентів, курсантів для здобуття другої вищої освіти, крім випадків, коли право на безоплатне здобуття другої вищої освіти надано законодавством;
- підвищення кваліфікації кадрів, навчання для здобуття громадянами післядипломної освіти понад державне замовлення в межах ліцензійного обсягу; підготовка до вступу до вищих навчальних закладів та до зовнішнього незалежного оцінювання;
- приймання кандидатських іспитів, видання та розповсюдження авторефератів, дисертацій, стенографування під час захисту дисертацій; інші послуги, пов'язані з підготовкою до захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата або доктора наук та його проведенням (крім оплати часу

проведення засідання членам спеціалізованої вченої ради й оплати часу участі в таких засіданнях офіційних опонентів);

- проведення для громадян лекцій та консультацій з питань науки, техніки, права, фізичної культури, спорту тощо;

- друкування, копіювання, сканування, ламінування, запис на носії інформації;

- виконання складних тематичних, інформаційних та довідково-бібліографічних запитів на замовлення фізичних та юридичних осіб, зокрема за попереднім замовленням;

- організація, проведення спортивних, фізкультурно-оздоровчих заходів (і міжнародних також) з використанням відповідної матеріально-технічної бази навчальних закладів, якщо це не передбачено навчальними планами та не належить до діяльності, фінансованої коштами загального фонду державного та місцевих бюджетів;

- надання поліграфічних послуг, реалізація власної друкованої продукції, зокрема інформаційної, рекламної та бланкової;

- організація та проведення індивідуальних екскурсій для відвідувачів й організованих груп у структурних підрозділах навчальних закладів [57, с. 15].

Сьогодні у правоохоронних органах, де розвинуті служби тилового забезпечення, платні послуги можуть надаватися також у сфері побуту та транспорту, а саме:

- будівництво, ремонт та обладнання (благоустрій) житла, садових будиночків, надвірних будов, гаражів, сховищ для зберігання овочів та фруктів, ангарів, складських приміщень тощо;

- ремонт і технічне обслуговування автомобілів та інших транспортних засобів;

- послуги з паркування автомобілів та інших транспортних засобів;

- ремонт побутових машин і приладів, теле, аудіо та відеоапаратури, виготовлення і ремонт металовиробів;
- виготовлення і ремонт меблів, побутових столярних виробів, садово-городнього інвентарю;
- фото, кіно та відеопослуги; виготовлення і ремонт взуття, швейних і галантерейних виробів;
- послуги банно-прального господарства, хімчистка;
- прокат предметів культурно-побутового призначення, садово-городнього, спортивного та іншого інвентарю, човнів, наметів, будиночків у місцях відпочинку;
- перевезення меблів, домашнього майна та предметів культурно-побутового призначення;
- надання транспортних засобів для перевезення населення, зокрема туристсько-екскурсійних груп; перевезення палива, овочів, фруктів;
- доставляння будівельних матеріалів; вантажно-розвантажувальні роботи.

В областях та містах правоохоронні органи у сфері житлово-комунального обслуговування на платній основі можуть використовувати відомчі готелі (будинки, квартири) для тимчасового проживання осіб, які перебувають у відрядженні, туристів, учасників конференцій, симпозіумів, нарад тощо.

Правоохоронні органи можуть здавати в оренду будівлі, споруди, обладнання, не пов'язані зі службовою, навчально-виховною, науковою діяльністю, якщо це не погіршує соціально-побутових умов працівників; брати участь або організувати самостійно на платній основі групові та індивідуальні заняття фізичною культурою і спортом на стадіонах, у спортзалах, плавальних басейнах, тенісних кортах тощо понад норми, встановлені планами службової та фізичної підготовки особового складу,

організувати групи здоров'я, надавати послуги спортивних баз і спортивно-оздоровчих таборів, спортивних клубів, прокат спортивного інвентарю.

Підрозділи матеріально-технічного забезпечення правоохоронних органів можуть виготовляти та реалізовувати товари народного вжитку в майстернях, ательє, вирощувати й продавати сільськогосподарську продукцію та продукцію тваринництва. На підприємствах, у майстернях і ательє, ремонтноексплуатаційних шляхових ділянках (управліннях) можна виготовляти меблі, шити формений одяг, виробляти службове оснащення й амуніцію, охоронні пристрої, інструмент та знаряддя спеціальної і криміналістичної техніки.

Ситуація склалася так, що нині органи прокуратури змушені купувати ці товари в приватних структур за ринковими цінами, що потребує значних фінансових ресурсів. Доцільно законодавчо дозволити робити це через служби тилового забезпечення інших правоохоронних органів, що призведе до значної економії фінансових ресурсів [60, с. 136].

Необхідно узагальнити й нормативно врегулювати досвід надання платних послуг правоохоронними органами. В нормативному акті доцільно закріпити вимоги, яких треба дотримуватися під час здійснення правоохоронцями прибуткової підприємницької та іншої діяльності. Це такі вимоги: правоохоронні органи можуть стягувати плату лише за виконання ними обов'язків, не передбачених відповідним законодавством (наприклад, законами України «Про Національну поліцію», «Про прокуратуру», «Про державну податкову службу»), або за більш швидке виконання обов'язків; плата може стягуватися лише за вільним волевиявленням фізичної чи юридичної особи; правоохоронні органи мають право відмовитися на власний розсуд від виконання термінових дій; діяльність, яка дає прибутки, не повинна здійснюватися шляхом скоєння владних дій, що обмежують законні права та інтереси третіх осіб; крім того, у відомчих документах, що регулюють діяльність правоохоронних органів, має бути передбачено право провадити підприємницьку та іншу діяльність, яка дає прибутки.

Кажучи про альтернативні джерела фінансування органів прокуратури, зазначмо, що спірним залишається питання щодо необхідності створення благодійних фондів при різних службах. З одного боку, такі фонди дають змогу цілеспрямовано використовувати отримані кошти на нагайні потреби. З іншого, виникає загроза використання службового становища працівниками й керівниками цього підрозділу та скоєння ними різних діянь, що примушують фізичних та юридичних осіб поповнювати ці фонди.

Отже, на нашу думку, доцільно створювати такі фонди на рівні центральних управлінь підрозділів правоохоронних органів, передбачивши адресний розподіл фінансових і матеріальних ресурсів із урахуванням позиції спонсора. Крім того, фінансове та матеріально-технічне забезпечення органів прокуратури повинно мати чітке правове регулювання та соціальну спрямованість. Від цього залежить ефективна діяльність органів прокуратури, їхній розвиток відповідно до поставлених перед ними державою завдань.

Отже, можемо стверджувати, що правоохоронні органи України є повноправними суб'єктами фінансових правовідносин, учасники яких є носіями прав та обов'язків і беруть участь у формуванні, розподілі та використанні коштів централізованих і децентралізованих державних фондів для виконання покладених на них функцій та забезпечення власної безпеки у професійній діяльності. Слід наголосити, що органи прокуратури через свою головну – правоохоронну – функцію активно впливають і на забезпечення національної безпеки, тому доцільно розробити Концепцію економічної безпеки України, центральне місце в якій належало б саме структурам прокуратури. Нині безпека діяльності органів прокуратури й особиста безпека їхніх працівників безпосередньо залежить від фінансового й матеріально-технічного забезпечення самих правоохоронних органів. І навпаки, успішна робота органів прокуратури значною мірою залежить від умов праці, соціального обслуговування працівників [62, с. 228].

Тільки за наявності реальних перспектив функціонування матеріально-технічного та фінансового забезпечення можна сподіватись на успішну

реалізацію основних напрямків роботи щодо реформування органів прокуратури з метою посилення безпеки їх діяльності, а саме (рис. 1.2):

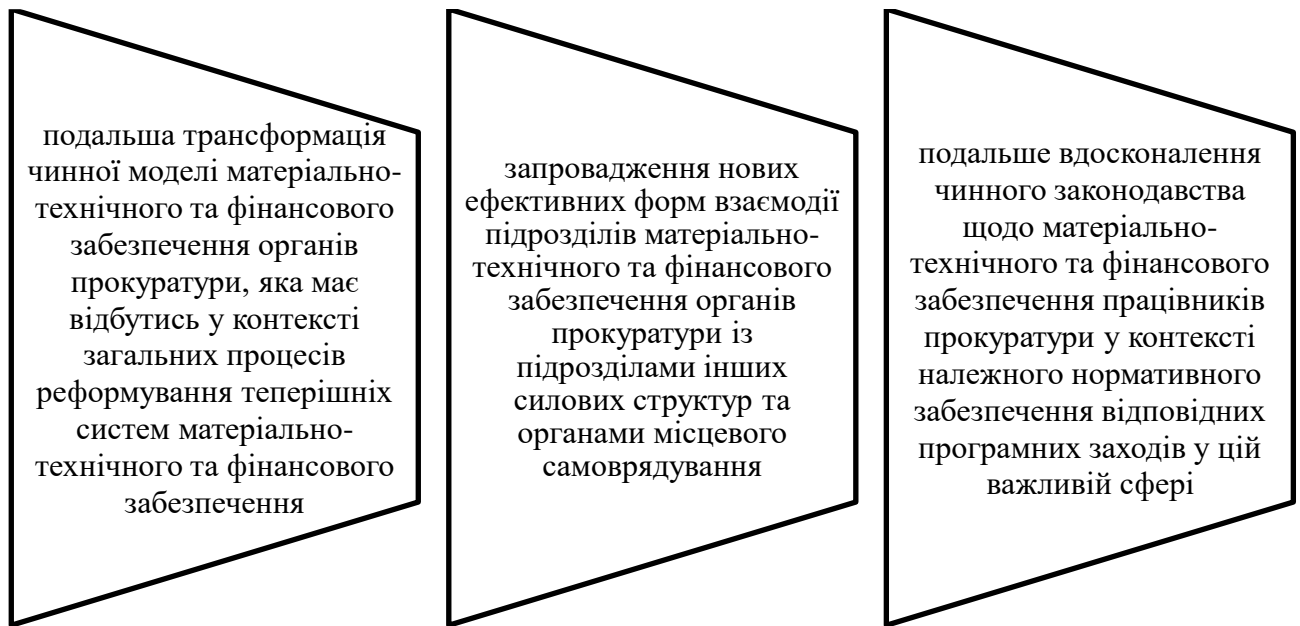

Рис. 1.2. Напрями реформування органів прокуратури з метою посилення безпеки їх діяльності

Таким чином, органи прокуратури, як органи державного управління, виконуючи свої основні завдання і функції, здійснюють фінансову діяльність, не беручи участь в створенні й використанні певних фондів грошових коштів, за допомогою яких забезпечуються фінансовими ресурсами різноманітні потреби суспільства і держави.

Зважаючи на це, слід розуміти, що під матеріально-технічним забезпеченням органів прокуратури слід розуміти систему соціально-економічних заходів, що гарантують та забезпечують задоволення матеріальних потреб органів прокуратури, виконання ними покладених на них завдань та функцій щодо створення, розподілу і використання грошових коштів в конкретній сфері правоохоронної діяльності.

Під фінансовим забезпеченням органів прокуратури мається на увазі діяльність, що здійснюється в межах фінансової системи держави у всіх її проявах та є формою участі в розподілі грошових коштів шляхом отримання

фінансових ресурсів із метою наділення органів прокуратури відповідними матеріально-технічними ресурсами.

Під фінансовим забезпеченням діяльності органів прокуратури України також слід розуміти галузеву систему використання фінансових ресурсів, що визначає принципи, джерела і форми фінансування органів прокуратури, діяльність яких спрямована на охорону громадського порядку і забезпечення громадської безпеки у суспільстві.

Зрозуміло, що фінансове забезпечення діяльності органів прокуратури доцільно розглядати як організаційно-правову категорію. При цьому органи прокуратури України виступають як органи державної влади і управління, а також як органи бюджетної установи. У зв'язку з цим можна окреслити основні цільові напрями фінансової діяльності прокуратури України, а саме:

- участь у формуванні й використанні бюджетних коштів різних рівнів;
- участь у створенні й використанні коштів різних державних позабюджетних коштів (пенсійного, соціального страхування тощо);
- одержання державної допомоги, інших соціально компенсаційних виплат [51, с. 218].

Видатки на утримання органів прокуратури України щороку зростають, однак кількість виділених коштів та ресурсів не можуть повністю задовольнити усі їх потреби. Тому на сьогоднішній день вкрай важливим залишається питання підвищення ефективності використання фінансового та матеріально-технічного забезпечення органів прокуратури, як найважливіших елементів їх життєдіяльності.

РОЗДІЛ 2

ФУНКЦІЇ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ЇХ МАТЕРІАЛЬНО- ТЕХНІЧНЕ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

2.1. Організаційно-правові аспекти фінансового забезпечення діяльності прокуратури

Ефективність діяльності будь-якої установи залежить в значній мірі від її матеріально-технічної бази і фінансового стимулювання праці працівників. Фінансування системи державних органів влади в необхідному обсязі є гарантією їх життєдіяльності, а також здатності ефективно вирішити завдання, які покладені на них державою та суспільством.

Одним з важливих органів державного устрою країни, який доводить свою необхідність, затребуваність суспільством є прокуратура. Працівники цього правоохоронного органу виконують завдання підтримання законності та правопорядку в країні. Тому їх робота повинна мати належну фінансову винагороду, що дозволить уникнути появи у державних службовців бажання отримати додатковий незаконний заробіток.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про прокуратуру», прокуратура України становить єдину систему, яка в порядку, передбаченому відповідним законодавством, здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави. Єдність системи прокуратури забезпечується такими чинниками (рис. 2.1) [47].

Однією з перерахованих умов є фінансування прокуратури виключно з Державного бюджету України, з метою і в розмірі, що б забезпечило ефективність діяльності цього органу.

Органи прокуратури як бюджетні установи не мають власних обігових коштів, а тому покривають свої витрати повністю за рахунок державного бюджету відповідно до методу кошторисно-бюджетного фінансування, що

застосовуються в невиробничій сфері суспільства. Це означає, що умови фінансування органів прокуратури залежать від загальної економічної системи країни і можливостей державного бюджету.

Рис. 2.1. Умови, які визначають єдність системи прокуратури України

Формування, становлення та вдосконалення системи фінансового забезпечення органів прокуратури України, набуває особливої актуальності в сучасних умовах, коли кризові явища в економіці, суспільному житті і політиці безпосередньо впливають на стан боротьби із злочинністю.

Поняттю «фінансування органів прокуратури» у науковій літературі надавалося широке тлумачення. Воно охоплює всі етапи фінансового забезпечення, зокрема обчислення потреби в у фінансових ресурсах, їх витребування, отримання й розподіл, витрачання, облік, звітність і контроль.

Під фінансовим забезпеченням розуміють систему заходів для вчасного й повного задоволення потреб органів прокуратури у грошових коштах. Це діяльність, яка здійснюється в межах фінансової системи держави в усіх її проявах та є формою участі в розподілі грошових коштів шляхом отримання фінансових ресурсів для наділення органів прокуратури відповідними матеріально-технічними ресурсами.

Фінансове забезпечення визначають як метод фінансового механізму, за допомогою якого формують і використовують фонди коштів і який характеризує зміст впливу фінансів на різні аспекти розвитку суспільства. Фінансове забезпечення є передовсім джерелом ресурсів для підтримки та існування системи правоохоронних органів України, адже співвідношення між отриманим результатом (ефектом) і ресурсами, які витрачаються на його досягнення, визначає ефективність діяльності організації.

Фінансове забезпечення органів прокуратури, визначають як встановлений у законодавстві порядок наділення прокуратури грошовими коштами, необхідними для здійснення її функцій.

Фінансування органів прокуратури доречно розглядати у двох площинах. Перша – це фінансування власне потреб органу як юридичної особи шляхом надання фінансових та матеріально-технічних ресурсів (утримання будинків, поточні витрати, оренда приміщень та інше). Друга – це фінансове забезпечення окремих працівників (заробітна платня тощо) [29, с. 169].

Отже, під фінансовим забезпеченням органів прокуратури можна розуміти систему фінансових відносин, яка чітко визначена державними та відомчими нормативними правовими актами. Це діяльність, яка здійснюється в межах фінансової системи держави в усіх її проявах та виступає формою участі в розподілі грошових коштів шляхом отримання фінансових ресурсів.

Зміст фінансового забезпечення органів прокуратури впливає з його мети, яку можна визначити, як наділення цих органів відповідними матеріально-технічними та фінансовими ресурсами, потрібними для ефективного виконання покладених на них функцій.

Основним завданням організації фінансового забезпечення є створення належних умов для ефективного функціонування органів прокуратури. Ефективність організації фінансового забезпечення передбачає наявність необхідних інструментів та дієвості їх впливу на окремі аспекти розвитку органів прокуратури України.

До організаційних структур фінансового механізму відносять: правове регламентування, планування, організацію процесу фінансового забезпечення та контроль. Законодавчі підстави діяльності прокуратури України визначено Конституцією України. Так, статтею 131-1 Основного Закону встановлено, що в Україні діє прокуратура, яка здійснює:

- підтримання публічного обвинувачення в суді;
- організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку;
- представництво інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом [47].

В Україні діє єдина система забезпечення функціонування прокуратури. Органи прокуратури, інші органи державної влади беруть участь в організаційному забезпеченні діяльності прокуратури у випадках і порядку, визначених законодавством.

Фінансування прокуратури здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, а також інших джерел, не заборонених законодавством, у тому числі у випадках, передбачених міжнародними договорами України або проектами міжнародної технічної допомоги, зареєстрованими в установленому порядку.

Функції головного розпорядника коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення діяльності прокуратури здійснюються Офісом Генерального прокурора.

У структурі Офісу Генерального прокурора передбачено створення ряду підрозділів, на які покладається завдання фінансового забезпечення діяльності прокуратури (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Структурні підрозділи Офісу Генерального прокурора, на які покладається фінансове забезпечення діяльності прокуратури

Фінансування прокуратури здійснюється згідно з кошторисами і щомісячними розписами видатків, затвердженими Генеральним прокурором, у межах річної суми видатків, передбачених Державним бюджетом України на поточний бюджетний період.

Забезпеченню матеріально-технічних потреб прокурора, пов'язаних з його професійною діяльністю передбачають:

- забезпечення окремим робочим місцем та необхідними для роботи засобами
- забезпечуються транспортними і матеріально-технічними засобами у порядку, затвердженому Генеральним прокурором, у межах видатків,

затверджених у Державному бюджеті України на утримання органів прокуратури;

– місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування забезпечують розташовані на їх території органи та установи прокуратури відповідними службовими приміщеннями на умовах оренди [58].

Фінансове забезпечення діяльності органів прокуратури України має складну структуру, елементами якої є:

– чітке визначення джерела фінансування (державний бюджет);

– форми фінансування;

– методи та інструменти акумуляції фінансових надходжень та їх вкладення у відповідні програми й напрями діяльності органів прокуратури України;

– методи та інструменти контролю використання бюджетних коштів, включаючи оцінку ефективності їх використання тощо.

При цьому мають бути врахованими й рівні регулювання – державний, регіональний, місцевий. Фінансове забезпечення органів прокуратури розглядають як конкретну правову форму реалізації розподільної функції фінансових відносин між державою і ними. В цьому значенні фінансове забезпечення органів прокуратури можна розуміти як фінансову категорію, яка відображає зміст фінансових відносин в системі: держава – Офіс Генерального прокурора України – обласні прокуратури – окружні прокуратури.

Основним методом фінансового забезпечення органів прокуратури України є кошторисне фінансування, під яким розуміють виділення коштів на утримання установ, організацій, виконання певних програм і реалізацію заходів на підставі спеціального фінансового документа – кошторису.

Принципами реалізації кошторисного фінансування є: плановість, цільовий характер, виділення коштів залежно від фактичних показників, підзвітність.

Необхідно зазначити, що фінансування органів прокуратури щорічно зростає. Однак до теперішнього часу спостерігається недостатнє фінансування, що істотно ускладнює виконання органами прокуратури покладених на них функцій. На законодавчому рівні встановлено вимогу про необхідність визначення у державному бюджеті видатків на фінансування органів прокуратури не нижче рівня, що забезпечує можливість повного і незалежного здійснення її повноважень відповідно до закону, а також обов'язок щодо гарантування достатнього рівня соціального забезпечення прокурорів.

Закономірність та неминучість зв'язку між належним виконанням органів прокуратури функцій та рівнем фінансування постійно підкреслюється науковцями. Запорукою успіху в діяльності органів прокуратури є класична, загальновизнана тріада органічно поєднаних складових: кадрів; фінансового і матеріально-технічного забезпечення; чіткої організації роботи й ефективного управління.

Не можна стверджувати, що збільшення обсягів фінансування приведе до покращення ефективності діяльності органів прокуратури та їх здатності забезпечити виконання покладених на них функцій. Збільшення обсягів фінансування повинно супроводжуватися диференціацією фінансових ресурсів. Збільшення витрат доцільне лише за тими напрямками, які здатні забезпечити ефективність, під якою в даному контексті можна розуміти підвищення результативності діяльності у вирішенні поставлених завдань.

Організаційно реалізація фінансового забезпечення органів прокуратури покладається на відділ планово-фінансової діяльності, бухгалтерського обліку та звітності. Розглянемо його діяльність на прикладі Спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Східного регіону [31].

Відділ фінансування та бухгалтерського обліку є самостійним структурним підрозділом прокуратури, який підпорядкований безпосередньо її керівнику або його заступнику згідно з розподілом обов'язків між керівниками.

Відділ представляє органи прокуратури України у встановленому порядку з питань, що відносяться до його компетенції, в органах державної

влади, органах місцевого самоврядування, фондах загальнообов'язкового соціального страхування, підприємствах, установах та організаціях незалежно від форм власності.

Відділ фінансування та бухгалтерського обліку очолює начальник відділу – головний бухгалтер.

До складу відділу входять: заступник начальника відділу фінансування та бухгалтерського обліку – головного бухгалтера; 2 головні спеціалісти; спеціаліст [31]

Основними завданнями відділу є:

- забезпечення здійснення функції розпорядника щодо планування, фінансування та виконання бюджетів, визначених для органу прокуратури, звітування про його виконання та контроль за дотриманням бюджетного законодавства;
- ведення бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності прокуратури та складання бюджетної та фінансової звітності;
- контроль за цільовим та ефективним використанням фінансових, матеріальних (нематеріальних), інформаційних та трудових ресурсів, збереженням майна органу прокуратури;
- запобігання фактам незаконного, неефективного використання бюджетних коштів;
- здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства з питань ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової та бюджетної звітності.

Відділ у відповідності до покладених на нього основних задач виконує функції:

- 1) складання на підставі даних бухгалтерського обліку фінансової та бюджетної звітності, а також державної статистичної, зведеної та іншої звітності в порядку, встановленому законодавством, та своєчасне подання звітності;

2) забезпечення розгляду та підготовки документів щодо придбання, безоплатної передачі, відчуження, реалізації та списання майна (будівель, споруд, автотранспорту тощо) органу прокуратури;

3) забезпечення дотримання вимог нормативно-правових актів щодо:

– використання фінансових, матеріальних (нематеріальних) та інформаційних ресурсів під час прийняття та оформлення документів щодо проведення господарських операцій;

– інвентаризації необоротних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, документів, розрахунків та інших статей балансу;

– проведення аналізу даних бухгалтерського обліку та звітності, у тому числі зведеної звітності, щодо причин зростання дебіторської та кредиторської заборгованості, розробка та здійснення заходів щодо погашення кредиторської заборгованості, організація та проведення роботи з її списання відповідно до законодавства [31];

– ведення бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності відповідно до вимог чинного законодавства, у тому числі з використанням уніфікованої автоматизованої системи бухгалтерського обліку та звітності;

– відображення у документах достовірної та у повному обсязі інформації про господарські операції і результати діяльності, необхідної для оперативного управління бюджетними призначеннями (асигнуваннями) та фінансовими і матеріальними (нематеріальними) ресурсами;

– забезпечення дотримання бюджетного законодавства при взятті бюджетних зобов'язань, своєчасного подання на реєстрацію таких зобов'язань, здійснення платежів відповідно до взятих бюджетних зобов'язань, достовірного та у повному обсязі відображення операцій у бухгалтерському обліку та звітності обласної прокуратури;

4) забезпечення:

– дотримання порядку проведення розрахунків за товари, роботи та послуги, що закуповуються за бюджетні кошти;

- достовірності та правильності оформлення інформації, включеної до реєстрів бюджетних зобов'язань та бюджетних фінансових зобов'язань;
 - повноти та достовірності даних підтвердних документів, які формуються та подаються в процесі казначейського обслуговування;
 - зберігання, оформлення та передачі до архіву оброблених первинних документів та облікових реєстрів, які є підставою для відображення у бухгалтерському обліку операцій та складення звітності;
 - користувачів у повному обсязі правдивою та неупередженою інформацією про фінансовий стан обласної прокуратури, результати її діяльності та рух бюджетних коштів;
- 5) своєчасне та у повному обсязі перерахування податків і зборів (обов'язкових платежів) до відповідних бюджетів;
 - 6) організація роботи по розрахунку, відповідно до чинного законодавства, відряджень в межах України;
 - 7) забезпечення та організація нарахувань заробітної плати та інших соціальних виплат працівникам прокуратури;
 - 8) організація обліку та складання звітності щодо здійснених нарахувань та виплат;
 - 9) організація складання та затвердження штатних розписів прокуратури;
 - 10) забезпечення контролю за наявністю і рухом майна, використанням фінансових і матеріальних (нематеріальних) ресурсів відповідно до затверджених нормативів і кошторису прокуратури;
 - 11) забезпечення контролю за ефективним, результативним і цільовим використання бюджетних коштів прокуратури;
 - 12) здійснення поточного внутрішнього контролю шляхом моніторингу, аналізу фінансово-господарської діяльності прокуратури, зокрема за:

- цільовим та ефективним використанням матеріальних, нематеріальних, інформаційних та трудових ресурсів;
- дотриманням бюджетного законодавства при взятті бюджетних зобов'язань, їх реєстрації в органах Державної казначейської служби України та здійсненні платежів відповідно до взятих бюджетних зобов'язань;
- веденням бухгалтерського обліку, складенням фінансової та бюджетної звітності, дотриманням бюджетного законодавства, а також інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку [31].

Відділ має право:

- одержувати у встановленому порядку від структурних підрозділів прокуратури, службові документи, відомості, довідки та інші матеріали, а також пояснення до них, що містять необхідну для виконання покладених на відділ завдань інформацію (щодо грошових, фінансових, матеріальних ресурсів та зобов'язань тощо);
- встановлювати обґрунтовані вимоги до порядку оформлення і подання до відділу підрозділами прокуратури первинних документів для їх відображення у бухгалтерському обліку, а також здійснювати контроль за їх дотриманням;
- вносити керівництву прокуратури пропозиції щодо удосконалення порядку ведення бухгалтерського обліку, складення звітності, здійснення поточного контролю, провадження фінансово-господарської діяльності відділу;
- надавати рекомендації керівництву прокуратури щодо матеріального стимулювання, накладення фінансових та дисциплінарних стягнень на працівників органів прокуратури [31].

Оцінка роботи кожного працівника відділу надається за результатами його діяльності на закріплених напрямках згідно з розподілом обов'язків.

Організація та координація діяльності начальника відділу – головного бухгалтера, контроль за виконанням ним своїх повноважень здійснюються Державною казначейською службою України шляхом встановлення порядку

ведення бухгалтерського обліку та складання звітності відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі.

Оцінка виконання начальником відділу – головним бухгалтером своїх повноважень проводиться відповідно до порядку, затвердженого Міністерством фінансів України.

Працівники відділу за невиконання або неналежне виконання своїх функціональних обов'язків несуть персональну відповідальність і можуть бути притягнуті до дисциплінарної відповідальності [31].

Таким чином, правильна організація фінансового забезпечення є запорукою успіху діяльності прокуратури України, дає змогу зменшити витрати, а відповідно – підвищити ефективність діяльності прокуратури.

Фінансове забезпечення діяльності органів прокуратури залежить насамперед від фінансових можливостей держави. Органи прокуратури України є повноправними суб'єктами фінансових правовідносин, учасники яких є носіями юридичних прав та обов'язків і беруть участь у формуванні, розподілі та використанні коштів Державного бюджету для виконання покладених на них функцій та забезпечення власної безпеки у професійній діяльності.

2.2. Матеріально-технічне забезпечення діяльності органів прокуратури

Успішна робота органів прокуратури значною мірою залежить від умов праці, побутового, транспортного і соціального обслуговування працівників. Цією роботою керують Департаменти та відповідні відділи в обласних та окружних прокуратурах.

У структурі Офісу Генерального прокурора передбачено створення ряду підрозділів, на які покладається вирішення завдань матеріально-технічного забезпечення діяльності прокуратури (рис. 2.3) [58].

Рис. 2.3. Структурні підрозділи Офісу Генерального прокурора, на які покладається матеріально-технічне забезпечення діяльності прокуратури

Ці департаменти та відділи забезпечують господарські потреби органів прокурорів, ремонтно-будівельних організацій, здійснюють експлуатацію й ремонт адміністративних приміщень та інженерно-технічного обладнання, забезпечують службові приміщення меблями, інвентарем, побутовою технікою, засобами зв'язку, організують придбання товарів канцелярського призначення, ремонт обчислювальної й друкарської техніки. Вони також забезпечують особовий склад належним рухомим та нерухомим майном, службовим спорядженням, харчуванням, продовольчим постачанням, контролюють виконання правил пропускнуго режиму, санітарного і протипожежного нагляду, ведуть складське господарство, організують торговельне і побутове обслуговування персоналу, виконують інші функції матеріально-технічного забезпечення.

Найважливішим (без чого не вдасться здійснити будь-яку реформу) є вирішення питання матеріально-технічного забезпечення. Насамперед потрібно підвищити рівень грошового утримання працівників прокуратури, але не за рахунок збільшення витрат Державного бюджету, а виходячи з наявних фінансових можливостей шляхом перегляду штату органів прокуратури з метою його оптимізації, скорочення чисельності працівників прокуратури загалом.

Вирішення практичного завдання матеріально-технічного забезпечення діяльності органів прокуратури покладається на організаційну структуру, яка створюється у складі самого органу. Як правило, це відділ державного майна, ресурсів та матеріально-технічного забезпечення обласних та окружних прокуратур. Розглянемо організаційно-правовий статус відділу на прикладі Спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Східного регіону [31].

Відділ є самостійним структурним підрозділом органу прокуратури, підпорядкованим заступнику його керівника, згідно з розподілом обов'язків між керівництвом прокуратури.

У своїй діяльності відділ керується Конституцією України, Законами України «Про прокуратуру», «Про державну службу», «Про запобігання

корупції», іншими актами законодавства, наказами Генерального прокурора, керівника обласної прокуратури, іншими організаційно-розпорядчими документами.

Свою роботу відділ організовує у взаємодії з іншими структурними підрозділами органу прокуратури, органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

У штатному розкладі відділу встановлено штатні одиниці (рис. 2.4).

Рис. 2.4. Штатний розклад відділу державного майна, ресурсів та матеріально-технічного забезпечення

Відділ очолює начальник.

Основними завданнями відділу є:

- забезпечення діяльності, пов'язаної з управлінням державним майном, а також підготовка документів для державної реєстрації речових прав на нерухоме майно органу прокуратури;

- здійснення перевірки проєктної документації на будівництво, реконструкцію, проведення капітального та поточного ремонтів об'єктів обласних та окружних прокуратур;
- оформлення правовстановлюючих документів на користування земельними ділянками;
- визначення потреб та підготовка документів, необхідних для забезпечення матеріально-технічними, транспортними засобами, відповідно до вимог законодавства;
- підготовка договорів та угод щодо закупівлі товарів, робіт і послуг, узгодження їх із бухгалтерською службою;
- забезпечення обліку, належних умов зберігання, розподілу у встановленому порядку матеріально-технічних, транспортних засобів та їх раціонального використання;
- забезпечення охорони праці, пожежної безпеки, цивільного захисту в адміністративних будівлях і спорудах прокуратури;
- організація безперебійного електро-, тепло-, газо-, водопостачання та водовідведення, протипожежної й охоронної сигналізації та засобів пожежогасіння, підтримання належного санітарно-технічного стану будівель, споруд і прибудинкової території, створення належних умов праці для працівників;
- організація роботи щодо дотримання працівниками вимог законодавства у сфері безпеки дорожнього руху під час експлуатації транспортних засобів органів прокуратури;
- розроблення та запровадження плану заходів щодо енергозбереження, раціонального використання коштів на оплату комунальних послуг і енергоносіїв [31].

До основних напрямів діяльності відділу відносяться:

- здійснення в межах повноважень облаштування, утримання та обслуговування об'єктів органу прокуратури, інженерно-комунальних мереж і сантехнічного обладнання;
- дотримання санітарно-технічного стану у службових та допоміжних приміщеннях, а також на території прокуратури;
- проведення поточних ремонтів на об'єктах в адміністративних будівлях прокуратури;
- безперебійна робота електро-, тепло-, газо-, водопостачання та водовідведення в адміністративних будівлях, спорудах обласної прокуратури та окружних прокуратур;
- належні умови праці працівників органу прокуратури;
- ведення обліку та забезпечення збереження товарно-матеріальних цінностей, які обліковуються на балансі прокуратури;
- розроблення та запровадження плану заходів щодо енергозбереження зі зменшенням витрат на оплату комунальних послуг і енергоносіїв;
- визначення потреб та підготовка документів, необхідних для забезпечення транспортними і матеріально-технічними засобами, відповідно до вимог законодавства;
- здійснення у межах компетенції договірної роботи та проведення процедур закупівель у порядку, встановленому законодавством;
- здійснення моніторингу цін (аналізу ринку) на товари, роботи і послуги з використанням загальнодоступної інформації щодо цін та асортименту, яка міститься у відкритих джерелах, а також інформації, здобутої шляхом проведення ринкових консультацій;
- в межах компетенції підготовку обґрунтованих технічних та якісних характеристик предмета закупівлі, розміру бюджетного призначення, очікуваної вартості предмета закупівлі шляхом публікування даних про них на вебсайті прокуратури відповідно до вимог законодавства;

- взаємодія з органами державної влади та органами місцевого самоврядування з питань, що належать до компетенції відділу;
- проведення списання матеріально-технічних засобів, які перебувають на обліку прокуратури;
- збереження та видачу матеріальних цінностей зі складів для потреб працівників прокуратури;
- визначення потреб та підготовка документів, необхідних для забезпечення транспортними засобами, відповідно до законодавства;
- забезпечення належної експлуатації, зберігання, технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів прокуратури;
- забезпечення належної експлуатації гаражного обладнання, ефективного використання пально-мастильних матеріалів;
- вжиття заходів щодо забезпечення пожежної безпеки, у тому числі запобігання виникненню пожеж на об'єктах прокуратури;
- проведення інструктажів із питань пожежної безпеки і цивільного захисту з працівниками прокуратури;
- ведення обліку, вивчення потреб у переоснащенні та поліпшенні стану споруд цивільного захисту Офісу Генерального прокурора [31].

Начальник відділу:

- здійснює загальне керівництво і контроль за діяльністю працівників відділу;
- здійснює взаємодію відділу з іншими структурними підрозділами прокуратури з питань матеріально-технічного забезпечення та соціально-побутових потреб;
- здійснює оцінювання результатів службової діяльності державних службовців відділу, погоджує індивідуальні програми підвищення рівня їх професійної компетентності;
- вживає організаційно-практичні заходи щодо матеріально-технічного, транспортного забезпечення, експлуатації будівель і споруд,

соціального забезпечення, організації пропускного режиму до адміністративних будівель і споруд, охорони праці та пожежної безпеки;

- забезпечує діяльність, пов'язану з управлінням державним майном, капітальним будівництвом, документальним оформленням будівель, земельних ділянок, які перебувають на балансі прокуратури, постійному чи іншому користуванні;

- організовує та бере участь у розробленні проєктів оперативно-мобілізаційних документів з питань матеріально-технічного забезпечення на особливий період;

- бере участь в інвентаризації матеріальних цінностей та в роботі комісії з списання основних засобів, малоцінного інвентарю, інших цінностей;

- організовує розробку проєктів наказів, інших організаційно-розпорядчих документів з питань, що належать до компетенції відділу;

- здійснює контроль за дотриманням підпорядкованими працівниками службової та виконавської дисципліни, вживає заходів щодо створення їм належних умов праці [31].

Заступник начальника відділу:

- підпорядкований начальнику відділу, безпосередньо виконує завдання та доручення начальника відділу матеріально-технічного забезпечення та соціально-побутових потреб, допускається до роботи з документами грифом обмеження доступу «Для службового користування»;

- вивчає можливості придбання матеріально-технічних засобів в порядку оптової торгівлі, вивчає оперативну інформацію та рекламні матеріали щодо пропозицій дрібнооптових магазинів і оптових ярмарок, організацію закупки матеріально-технічних засобів, що реалізуються в порядку вільної торгівлі;

- організовує підготовку документів щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів прокуратури;

- вивчає можливість і доцільність укладення разових та довгострокових господарських договорів на постачання матеріально-технічних засобів для працівників органів прокуратури;

- бере участь у складанні договорів, що укладаються від імені прокуратури з питань матеріально-технічного забезпечення, інвентарю інших витратних матеріалів;

- бере участь в інвентаризаціях матеріальних цінностей, основних засобів, паливно-мастильних матеріалів в прокуратурі;

- отримує в постачальних організаціях матеріальні цінності, інвентар тощо, здає їх на склад прокуратури та своєчасно звітує про це до відділу фінансування і бухгалтерського обліку;

- за дорученням керівника прокуратури і його заступника представляє інтереси обласної прокуратури на біржах з відчуження і реалізації основних засобів на аукціонах;

- виконує обов'язки начальника відділу матеріально-технічного забезпечення та соціально-побутових потреб в разі його відсутності;

- виконує інші завдання і доручення керівника прокуратури і його заступника;

- здійснює контроль за дотриманням підпорядкованими працівниками службової та виконавської дисципліни, вживають заходів щодо створення їм належних умов праці;

- виконує інші службові завдання і доручення прокуратури [31].

Головний спеціаліст відділу:

- є уповноваженою особою прокуратури відповідальною за організацію та проведення публічних закупівель;

- готує, оформляє та оприлюднює через електронну систему закупівель на вебпорталі прокуратури, річний план закупівель, зміни до нього, оголошення, обґрунтування, та інші документи, що стосуються публічних закупівель прокуратури;

- бере участь у підготовці проєктів договорів з учасниками-переможцями торгів, додаткових угод;
- здійснює аналіз законодавства щодо змін у сфері закупівель;
- здійснює моніторинг цін (аналіз ринку) на товари, роботи і послуги, використовуючи загальнодоступну інформацію щодо цін та асортименту, яка міститься у відкритих джерелах, та інформацію, здобуту шляхом проведення ринкових консультацій;
- здійснює реєстрацію договорів та додаткових угод до договорів із господарської діяльності в журналі реєстрації договорів [31].

Головний спеціаліст з питань цивільного захисту:

- опрацьовує обґрунтовані прогнози наслідків можливих надзвичайних ситуацій на територіях, на яких розміщуються адміністративні будівлі окружних прокуратур;
- виконує заходи у сфері цивільного захисту;
- забезпечує виконання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, а також виконання вимог приписів, постанов, розпоряджень центрального органу виконавчої влади, що реалізує політику у сфері цивільного захисту;
- розміщує інформацію про заходи безпеки та відповідну поведінку в разі виникнення надзвичайної ситуації;
- проводить організацію та здійснення евакуаційних заходів працівників та майна;
- проводить оцінку ризиків виникнення надзвичайних ситуацій;
- проводить навчання працівників з питань цивільного захисту, розробляє інструкції з питань пожежної безпеки та проводить інструктаж;
- контролює утримання у справному стані засобів цивільного та протипожежного захисту, недопущення їх використання не за призначенням;
- виконує інші завдання та доручення керівництва прокуратури та начальника відділу;

- розробляє пропозиції щодо організації інформаційно-аналітичної роботи в прокуратурі у воєнний час;
- вивчає інформацію про оперативну обстановку за умов надзвичайних ситуацій, мирного та воєнного часу;
- розробляє положення, інструкції про виконання вимог техногенної безпеки в прокуратурі [31].

Завідувач складу є матеріально-відповідальною особою, відповідає за прийняття та видачу, правильне зберігання, якісний стан, повноту, наявність та своєчасний облік матеріальних цінностей, підтримує належний внутрішній порядок в приміщенні прокуратури, санітарний і протипожежний стан в адмінбудівлі, підсобних приміщеннях, закріплених за ним. Підпорядковується начальнику відділу.

Відповідальність працівників відділу:

- начальник відділу відповідає за належну організацію роботи з виконання покладених на відділ завдань, службових доручень керівництва обласної прокуратури;
- заступник начальника відділу відповідає за належне виконання підлеглими працівниками службових обов'язків, своєчасне та якісне виконання завдань і службових доручень керівництва Офісу Генерального прокурора та керівника обласної прокуратури;
- головні спеціалісти, завідувач складом, водії, прибиральники службових приміщень, відповідають за належне виконання своїх функціональних обов'язків, своєчасне та якісне виконання завдань і доручень керівництва обласної прокуратури та начальника відділу;
- працівники відділу несуть відповідальність за порушення Присяги державного службовця, Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, службових обов'язків, службової (трудової) та виконавської дисципліни, а також в інших випадках згідно із Законами України «Про державну службу», «Про запобігання

корупції», законодавством про працю [31].

Таким чином, фінансово-економічні підрозділи органів прокуратури забезпечують організацію обліку і звітності в органах внутрішніх справ, проводять контрольно-ревізійну роботу, інвентаризацію, роботу з пенсійного забезпечення, готують пропозиції щодо дотримання режиму економії, організують і контролюють якість та достовірність звітності з питань фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання, займаються питаннями соціальної роботи серед особового складу та створенням належних побутових умов праці співробітників органів прокуратури. Вирішення завдань фінансового забезпечення, матеріально-технічного постачання вимагають взаємодії між відповідними службами органів прокуратури і постійного удосконалення.

2.3. Особливості матеріально-технічного забезпечення діяльності органів прокуратури під час воєнного стану

Від повномасштабного вторгнення російських військ в Україну у нашій державі діє воєнний стан, що передбачає зокрема і особливі порядки та процедури здійснення повноважень органів державної влади, підприємств, установ та організацій. Надважливим, гострим та актуальним питанням наразі є здійснення публічних закупівель для забезпечення потреб армії, медичних та реабілітаційних закладів, закладів освіти і загалом забезпечення функціонування країни та суспільства. Тож даний підрозділ присвячений вивченню матеріально-технічного забезпечення діяльності прокуратури та особливостей алгоритмів здійснення публічних закупівель та умов їх застосування, документального підтвердження правомірного здійснення закупівель за алгоритмом без застосування відкритих торгів та/або електронного каталогу.

Особливу увагу присвячено дослідженню умов здійснення закупівель

замовниками без процедури відкритих торгів та/або електронного каталогу, що передбачені п. 13 Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України № 1178, так званих «закупівель за виключеннями», а також інших виключень з загального порядку здійснення публічних закупівель для задоволення нагальних потреб держави в умовах воєнного стану [38].

Правові та економічні засади здійснення публічних закупівель в Україні регулюються нормами Закону України «Про публічні закупівлі» з метою забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції, а також адаптації законодавства України асquis Європейського Союзу на виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [48].

Відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022 в Україні введено воєнний стан. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» воєнний стан визначено як особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [42].

Статтю 12-1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» присвячено особливостям діяльності Кабінету Міністрів України в умовах

воєнного стану, зокрема відповідно до п. 5 ч. 1 цього Закону Кабінет Міністрів України в разі введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях визначає особливості здійснення оборонних та публічних закупівель із забезпеченням захищеності державних замовників і замовників від воєнних загроз [42].

Таким чином, Кабінет Міністрів України має виключні повноваження щодо встановлення особливостей здійснення публічних закупівель з метою матеріально-технічної діяльності прокуратури у вказаний період. Питання здійснення публічних закупівель на даний час урегульовано Постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2022 р. № 1178 «Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування». Зауважимо, що Закон України «Про публічні закупівлі» не втратив чинності, однак на період дії правового режиму воєнного стану введено тимчасові обмеження та особливості діяльності прокуратури.

Отже, замовники, що зобов'язані проводити закупівлі відповідно до положень вказаного Закону, керуються його нормами, але з урахуванням положень передбачених Особливостями. На відміну від загального правила здійснення публічних закупівель відповідно до положень Закону з урахуванням Особливостей, передбачено також виключні, максимально спрощені та скорочені в часі алгоритми закупівель певних категорій товарів та/або послуг.

Так, відповідно до п. 9 Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні, наступні категорії закупівель здійснюються без застосування процедур закупівель, спрощених процедур закупівель:

– публічні закупівлі товарів, робіт і послуг для задоволення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 2 березня 2022 р. № 185 «Деякі

питання здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для задоволення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану»;

– публічні закупівлі робіт і послуг для ліквідації наслідків бойових дій та відновлення інфраструктури населених пунктів в умовах воєнного стану відповідно до розпоряджень Кабінету Міністрів України;

– публічні закупівлі для здійснення заходів щодо пошуку осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та репатріації і повернення зниклих безвісти (військових, цивільних);

– публічні закупівлі товарів, робіт і послуг для ліквідації наслідків бойових дій в умовах воєнного стану відповідно до розпоряджень Кабінету Міністрів України про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету на зазначені цілі [38].

Таким чином, п. 9 Особливостей передбачено здійснення публічних закупівель особливою категорією замовників за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету без застосування відповідних процедур публічних закупівель/спрощених закупівель, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі» з метою найшвидшої ліквідації наслідків бойових дій, швидкого та якісного забезпечення відповідних служб необхідним обладнанням та матеріалами, максимального спрощення та прискорення реагування державних органів та відповідних служб на потреби держави та населення під час воєнного стану.

Такий спрощений механізм здійснення закупівель дозволяє якнайшвидше реагувати на непередбачувані ситуації під час воєнного стану та без втрати часу забезпечувати необхідні умови для функціонування інфраструктури держави та спеціальних її органів та служб.

Виділяють алгоритми здійснення публічних закупівель: із застосуванням електронного каталогу із застосуванням Особливостей, із застосуванням відкритих торгів із застосуванням Особливостей, а також випадки, у яких закупівля може здійснюватися без застосування відкритих торгів та/або

електронного каталогу для закупівлі товару, так звані закупівлі «за винятками».

Пунктом 13 Особливостей передбачено випадки, у яких закупівлі можуть здійснюватися без застосування відкритих торгів та/або електронного каталогу для закупівель товару, тобто замовник для здійснення закупівлі може обирати алгоритм дій самостійно. Це так звані закупівлі «за виключеннями». Зокрема, це випадки придбання замовниками товарів та послуг, вартістю 100 тисяч грн. або понад; послуги з поточного ремонту, вартістю від 200 тис. грн.; робіт, вартістю від 1.5 млн. грн. [38]

Розглянемо докладніше умови застосування алгоритму закупівель «за виключеннями». Підпунктом 1 п. 13 Особливостей передбачено умову щодо належності інформації, що повинна бути оприлюднена в оголошенні про проведення відкритих торгів, до інформації з обмеженим доступом або можливості створення загроз національній безпеці та/або громадській безпеці і порядку її розголошенням під час дії правового режиму воєнного стану.

Підпунктом 2 п. 13 Особливостей передбачено умову щодо перебування замовника в районі проведення воєнних (бойових) дій на момент прийняття рішення про здійснення закупівлі або її здійснення. Район проведення бойових (воєнних) дій може бути визначений аналогічно відповідно Переліку територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), що затверджується наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 12 грудня 2022 р. № 309 у редакції, чинній на дату прийняття рішення про здійснення закупівлі.

Названий Перелік створено з іншою метою – фінансової підтримки державою внутрішньо переміщених осіб та осіб, що постраждали, однак може використовуватися і для підтвердження можливості застосування даної умови для здійснення закупівлі у порядку винятку без застосування електронного каталогу/відкритих торгів. Даний перелік оновлюється два рази на місяць, відповідно до актуальної інформації щодо військових дій.

Наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих

територій України визначено:

- території можливих бойових дій;
- території активних бойових дій;
- тимчасово окуповані РФ території України.

У переліку визначаються дата початку та дата завершення бойових дій, а також дата виникнення та припинення можливості бойових дій або тимчасової окупації. Території, для яких не визначена дата завершення бойових дій або дата можливості припинення бойових дій, або тимчасової окупації РФ, слід вважати такими, на яких ведуться бойові дії або тимчасово окупованими РФ.

Територіями активних бойових дій визначаються території: через які проходить лінія бойового зіткнення або які межують з тимчасово окупованими територіями; на яких наразі неможливо у повному обсязі виконувати функції держави, зокрема в частині доступу до публічних електронних реєстрів, та існує значна загроза життю і здоров'ю населення.

Територіями можливих бойових дій вважаються території: які межують з територіями активних бойових дій або тимчасово окупованими територіями, чи прилеглі до державного кордону з державою-агресором; на яких можливо забезпечувати функції держави, до яких може повертатися населення, втім періодично піддаються ворожим обстрілам. Для територій можливих бойових дій не передбачено обмежень щодо доступу до публічних електронних реєстрів і проведення аукціонів для продажу об'єктів малої приватизації. Водночас на територіях активних бойових дій і на тимчасово окупованих територіях блокуються реєстри та забороняються відповідні аукціони [40].

Підпунктами 3 п. 13 Особливостей передбачено можливість здійснення закупівлі у «винятковому» порядку, якщо вони здійснюються для: проведення заходів із мобілізації та цивільного захисту; будівництва, реконструкції, капітального ремонту та облаштування місць проживання внутрішньо переміщених та евакуйованих осіб; будівництва, реконструкції, капітального або поточного ремонту, облаштування захисних споруд цивільного захисту, у тому числі подвійного призначення, найпростіших споруд, укриттів; підготовки

до проведення опалювального сезону (крім закупівлі енергоносіїв); існує нагальна потреба у здійсненні закупівлі у зв'язку з виникненням об'єктивних обставин, що унеможливають дотримання замовником строків для проведення закупівлі із застосуванням відкритих торгів та/або електронного каталогу, яка повинна бути документально підтверджена замовником.

У наведеному положенні присутня вимога документального підтвердження настання умови застосування «виняткового порядку», однак законодавчо не визначено перелік документів, які можуть становити підтвердження вказаних обставин [38].

Підпунктом 5 п. 13 Особливостей передбачено можливість здійснення закупівлі «за виключеннями», якщо роботи, товари чи послуги можуть бути виконані, поставлені чи надані виключно певним суб'єктом господарювання в одному з таких випадків (рис. 2.5):

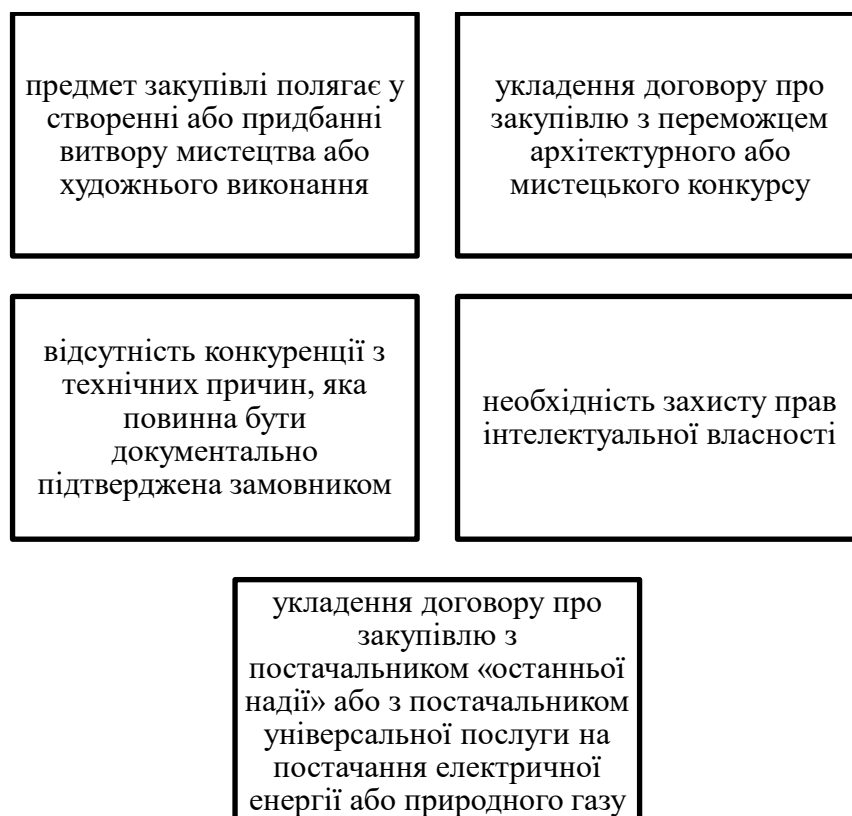

Рис. 2.5. Підстави здійснення закупівлі «за виключеннями» в умовах воєнного стану

Необхідність документального підтвердження вказана лише для умови

відсутності конкуренції з технічних причин, щодо інших умов досліджуваного підпункту «виключень» такої вимоги не вказано. Однак, за можливості, замовникові доцільно документально підтверджувати підставу здійснення закупівлі «за виключеннями».

Підпункт 6 п. 13 Особливостей дозволяє здійснити закупівлю «за виключеннями», якщо відмінено відкриті торги через відсутність учасника процедури закупівлі (учасників процедури закупівлі), у тому числі за лотом. При цьому предмет закупівлі, його технічні, кількісні та якісні характеристики, а також вимоги до учасника процедури закупівлі не повинні відрізнятися від вимог, що були визначені замовником у тендерній документації, та сума договору про закупівлю не може перевищувати очікувану вартість предмета закупівлі, зазначену замовником в оголошенні про проведення відкритих торгів, які відмінено через відсутність достатньої кількості учасників процедури закупівлі (учасника).

Скористатись даним пунктом «виключень» замовник може, якщо виконуються умови пунктів 36–40 та п. 48 Особливостей. Так, у пунктах 36–40 Особливостей визначено обов'язки та порядок розгляду замовником тендерних пропозицій, особливості оцінки їх якісних характеристик тощо, але немає вказівки законодавця на те, що замовник може не розглядати тендерну пропозицію, якщо вона подана лише одна [38].

Пункт 48 Особливостей передбачає автоматичну відміну відкритих торгів електронною системою у випадку неподання жодної тендерної пропозиції або відхилення замовником усіх згідно з положеннями чинного законодавства. Отже, даний пункт виключень може бути застосований у разі, коли відсутні тендерні пропозиції.

Підпунктом 7 п. 13 Особливостей передбачено здійснення закупівель за «виключеннями», якщо після укладення договору про закупівлю у замовника виникла необхідність у постачанні додаткового обсягу товару тим самим постачальником, якщо в разі зміни постачальника замовник буде вимушений придбати товар з іншими технічними характеристиками, що призведе до

виникнення несумісності, пов'язаної з експлуатацією і технічним обслуговуванням, або у разі, коли така закупівля зумовлена змінами до галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я.

Закупівля додаткового обсягу товару у того самого постачальника здійснюється протягом трьох років після укладення договору про закупівлю, якщо загальна вартість такого постачання не перевищує 50 відсотків ціни договору про закупівлю.

Підпунктом 8 п. 13 Особливостей передбачено можливість здійснення закупівель без застосування відкритих торгів та/або електронного каталогу, якщо у замовника після укладення договору про закупівлю виникла необхідність у закупівлі додаткових робіт чи послуг, пов'язаних з предметом закупівлі основного договору, у того самого виконавця робіт/надавача послуг.

Можливість і умови виконання таких додаткових робіт чи надання послуг можуть бути передбачені в основному договорі про закупівлю, який укладений за результатами проведення закупівлі. Закупівля додаткових робіт чи послуг у того самого виконавця робіт/надавача послуг здійснюється протягом трьох років після укладення договору про закупівлю, якщо загальна вартість таких робіт чи послуг не перевищує 50 відсотків ціни основного договору про закупівлю, укладеного за результатами проведення закупівлі.

Підпунктами 9 та 10 п. 13 Особливостей передбачено можливість здійснення закупівлі адвокатських та юридичних послуг, що пов'язані із захистом прав та законних інтересів України, зокрема і з метою захисту національних безпеки і оборони, під час врегулювання спорів, розгляду в закордонних юрисдикційних органах справ за участю іноземного суб'єкта та України [38].

За результатами закупівлі, здійсненої відповідно до названих підпунктів замовник укладає прямий договір і зобов'язаний оприлюднити в електронній системі закупівель звіт про договір про таку закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель.

Відповідно до пп. 11 п. 13 Особливостей без застосування відкритих

торгів та/або електронного каталогу може здійснюватися закупівля послуг, необхідних для проведення спортивних заходів, спортивних змагань, заходів з фізичної культури і спорту, фізкультурно-спортивної реабілітації, що включені до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України. Дана підстава «виключень» закріплена законодавчо з метою ефективної реалізації державної політики у сфері фізичної культури та спорту. Назване положення Особливостей також дублюється п. 9 ч. 7 ст. 3 Закону України «Про публічні закупівлі». Так, замовники у сфері фізичної культури і спорту можуть здійснювати закупівлі без застосування процедури відкритих торгів та/або електронного каталогу за умови включення заходів до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України, оскільки останнім визначаються основні організаційні та фінансові питання стосовно забезпечення проведення заходів означеної категорії на відповідний рік, затверджується Міністерством молоді та спорту.

Відповідно до пп. 14 п. 13 Особливостей здійснюється закупівля природного газу суб'єктом господарювання, визначеним для придбання природного газу за рахунок видатків, передбачених за бюджетною програмою без застосування відкритих торгів та/або електронного каталогу. Наведене положення є виключенням із загального порядку здійснення публічних закупівель через особливий суб'єктний склад та алгоритм на виконання положень програми [38].

Отже, виключення визначені Особливостями мають на меті спрощення порядку та уникнення зайвого часу на організацію та здійснення процедур передбачених для здійснення закупівель із застосуванням відкритих торгів та/або електронного каталогу для замовників певних категорій, а також тих, що не мають можливості здійснити закупівлі через названі процедури через військові дії або їх наслідки на визначених територіях.

Також до виключень, що передбачають можливість здійснення закупівлі без відкритих торгів та/або електронного каталогу, належить придбання замовниками товарів і послуг, вартість яких становить або перевищує 100 тис.

гривень. За результатами закупівлі, здійсненої відповідно до наведеного пункту, замовники зобов'язані оприлюднити в електронній системі закупівель звіт про договір про закупівлю, укладений без використання електронної системи закупівель. Замовники можуть не публікувати інформацію про своє місцезнаходження у річному плані закупівель, якщо поширення такої інформації несе ризики для безпеки замовника.

У деяких підпунктах п. 13 встановлено вимогу документального підтвердження застосовуваної підстави «виключень». Вичерпного переліку таких документів немає. Потреби, підстави застосування для укладення прямих договорів, які визначені п. 13 Особливостей, можуть бути підтверджені як внутрішніми документами (наприклад, наказом, розпорядженням, доповідною/службовою запискою, протоколом тощо), так і зовнішніми документами (наприклад, листом військової адміністрації, або військового командування, або компетентних органів влади, установ, підприємств, організацій тощо). Перелік таких документів не є виключним [38].

Таким чином, регулювання публічних закупівель під час дії правового режиму воєнного стану здійснюється через координацію норм Закону України «Про публічні закупівлі» та Постанови Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2022 р. № 1178. Особливості здійснення закупівель у період воєнного стану регулюються нормами Постанови, однак норми Закону теж є чинними. Так, закупівлі, які повинні здійснюватися замовниками відповідно до норм вказаного Закону здійснюються з врахуванням норм Особливостей, однак за алгоритмами і вимогами Закону.

Умови та особливості здійснення публічних закупівель «за винятками», тобто без застосування процедур відкритих торгів та/або електронного каталогу визначені у п. 13 Особливостей. Вказані закупівлі здійснюються укладанням договору відповідно до положень Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, а також з врахуванням положень Закону України «Про публічні закупівлі».

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО І ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

В сучасних умовах активізації зусиль української держави щодо реалізації курсу на європейську інтеграцію, визначення шляхів удосконалення сучасного стану матеріально-технічного і фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури України доцільно розпочати з аналізу досвіду європейських країн.

Особливості організації та діяльності органів прокуратури в європейських державах вирішуються на внутрішньонаціональному рівні. Водночас під час вирішення цих питань враховуються нормативно-правові акти (рекомендації, інструкції, висновки) міжнародних організацій, які встановлюють стандарти організації та функціонування прокуратури та виконання професійних обов'язків прокурором [32, с. 454].

До вказаних нормативно-правових актів варто віднести:

- Керівні принципи, які стосуються ролі осіб, які здійснюють судове провадження (прийняті на Восьмому Конгресі ООН щодо попередження злочинності і поводження з правопорушниками, Гавана, Куба, 27 серпня – 7 вересня 1990 р.);
- Рекомендацію № R19 (2000) Комітету Міністрів Ради Європи «Про роль прокуратури в системі кримінального правосуддя» від 6 жовтня 2000 р.;
- Резолюцію № (2002) 12 Комітету міністрів Ради Європи «Установа Європейської комісії з ефективності правосуддя» від 18 вересня 2002 р.;
- Рекомендацію № 1604 (2003) Постійної комісії Парламентської Асамблеї Ради Європи «Про роль прокуратури в демократичному суспільстві, заснованому на верховенстві закону» від 27 травня 2003 р.;

– Європейські керівні принципи з етики і поведінки для прокурорів: Будапештські керівні принципи. Прийняті на 6-й конференції Генеральних Прокурорів Європи в Будапешті 31 травня 2005 р.

Водночас, слід відзначити, що сучасні європейські тенденції спрямовані на підвищення рівня фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури (табл. 3.1)

Таблиця 3.1

Динаміка обсягу коштів, виділених з бюджету на органи прокуратури у 2019-2023 рр., євро

Країни	2019	2021	2023
Болгарія	79 203 203	81 248 370	93 698 490
Естонія	9 135 614	9 256 322	10 627 825
Латвія	15 913 545	20 495 958	21 771 366
Литва	29 555 000	26 101 135	28 563 485
Молдова	4 416 909	5 877 744	8 339 575
Польща	312 514 570	424 128 567	437 424 395
Франція	714 870 193	729 425 027	780 762 888
Швейцарія	297 932 258	499 544 104	539 206 343

Зростання обсягів фінансування прокуратури може бути пояснене зростанням кількості співробітників прокуратури (Швейцарія), зростанням заробітної плати співробітників прокуратури (Молдова), організаційними змінами, які вимагають збільшення фінансування (Болгарія, Польща) [65].

Так, у Швейцарії у декількох кантонах було збільшено кількість співробітників прокуратури через набуття чинності Кримінальним процесуальним кодексом. Відповідно до вимог нового кодексу, кантони повинні були скасувати систему слідчих суддів та покласти обов'язок з розслідування справи на прокурорів, які також виконують функцію з підтримування обвинувачення в суді.

Якщо досліджувати досвід окремих країн ЄС, то доцільно звернути увагу на держави Балтії, які мали схожі з Україною висхідні умови, пов'язані з радянським минулим.

Так, Закон Литовської Республіки «Про прокуратуру» у розділі «Фінансування та матеріальне забезпечення прокуратури» зазначає, що

прокуратура Литовської Республіки фінансується за рахунок державного бюджету та має окремий кошторис видатків, а витрати прокуратури затверджуються Сеймом (парламентом) країни.

Матеріальне забезпечення прокуратури покладається на уряд Литовської Республіки та виконавчі органи органів місцевого самоврядування, які надають прокуратурам службові приміщення та засоби зв'язку, гарантують інше матеріальне забезпечення [45].

Натомість Закон Латвійської республіки «Про прокуратуру», питанням фінансування і матеріально-технічного забезпечення взагалі не приділяє ніякої уваги [44], відповідний Закон Естонської республіки лише покладає забезпечення фінансовими ресурсами і створення матеріально-технічних умов для реорганізації прокуратури на уряд [46].

Закон «Про прокуратуру» Республіки Польща також достатньо небагато уваги приділяє фінансуванню діяльності прокуратури, взагалі не торкаючись проблеми її матеріально-технічного забезпечення. Зокрема, доходи та видатки підрозділів прокуратури становлять окрему частину державного бюджету, а розпорядником цієї частини бюджету є Генеральний прокурор.

Окремо регулюються питання, пов'язані з видатками на освіту і підвищення кваліфікації працівників прокуратури. Витрати на навчання та підвищення кваліфікації співробітників загальнопрокурорських організаційних підрозділів, які здійснюються Національною школою судової влади та прокуратури, покриваються з державного бюджету в частині, яка перебуває у віданні міністра юстиції [20, с. 318].

Із коштів, виділених на фінансування Міністерства оборони забезпечується діяльність підрозділів прокуратури з питань, підсудних військовим судам, у тому числі оплата праці прокурорів у військових справах та оплата праці посадових та інших службовців цих підрозділів.

Пільги та гонорари, пов'язані з делегуванням прокурорів – професійних військовослужбовців для ведення військових справ, покриваються за рахунок коштів державного бюджету.

Таким чином, порівнюючи законодавство України з законами країн Балтії та Польщі, можна відзначити, що в цьому питанні досвід нашої країни скоріше може стати в нагоді для деяких країн ЄС.

Особливість правового регулювання організації та діяльності органів прокуратури в Німеччині полягає в тому, що в цій країні не було прийнято Федеральний базовий закон про прокуратуру, який комплексно регулював би її діяльність і повноваження прокурорів як на федеральному, так і на земельному рівнях. Тим не менш, для України надзвичайно важливо було б запозичити позитивний досвід Німеччини у сфері забезпечення незалежності прокурорів, зокрема в частині високого рівня матеріально-технічного забезпечення та виплати заробітної плати виключно на підставі й відповідно до закону [61, с. 138].

Другим напрямом удосконалення матеріально-технічного і фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури в Україні може стати удосконалення нормативно-правового регулювання, яке доцільно розпочинати з прийняття нової Стратегії розвитку прокуратури на 2024-2026 роки, у якій, на відміну від попередньої Стратегії, розрахованої на 2021-2023 рр., вирішенню даної проблеми потрібно присвятити не лише два пункти «2.6.1.5. Сприяння покращенню матеріального забезпечення та соціального захисту прокурорів. 2.6.1.6. Запровадження гарантій захищеності бюджетного фінансування діяльності прокуратури».

Для наповнення цих норм реальним змістом, доцільно прийняти окремий нормативний акт, у якому передбачити:

- втілення у повсякденну діяльність органів прокуратури принципу «один працівник один комп'ютер»;
- систематичне оновлення комп'ютерного парку органів прокуратури;
- можливість залучення коштів з різних законних джерел фінансування, в тому числі за рахунок використання частини коштів, отриманих від реалізації товарно-матеріальних цінностей, здобутих злочинним

шляхом і за рішенням суду переданих у власність держави, інших джерел фінансування;

- переобладнання матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я органів прокуратури із впровадженням у їх діяльність новітніх медичних технологій;

- розробка та виконання галузевої програми капітального будівництва відомчих багатоквартирних будинків, закладів здоров'я, відпочинку, лікування та реабілітації працівників прокуратури;

- забезпечення автотранспортом, у тому числі спеціальними автомобілями, паливно-мастильними матеріалами, матеріальне забезпечення споруд і приміщень;

- забезпечення спеціальним обладнанням, технікою.

Слід також відзначити, що відповідні департаменти з метою організації своєї діяльності:

- організовують планово-фінансову роботу в органах прокуратури, здійснюють контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів, забезпечують організацію та вдосконалення бухгалтерського обліку;

- забезпечують ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів.

Згідно зі ст. 7 Закону України «Про прокуратуру», фінансування і матеріально-технічне забезпечення органів прокуратури здійснюються виключно за рахунок коштів Державного бюджету України [47].

Пільги, компенсації та гарантії, встановлені цим Законом, надаються за рахунок і в межах коштів, передбачених на утримання бюджетних установ (підприємств, організацій) у кошторисах або фінансових планах.

Розділ X Закону України «Про прокуратуру» відносить питання фінансування і матеріально-технічного забезпечення діяльності прокуратури до заходів організаційного забезпечення їх діяльності. Регулюванню проблем фінансування прокуратури присвячені ст. 87-90 даного Закону. У них

ззначається, що держава забезпечує фінансування та належні умови функціонування прокуратури і діяльності прокурорів.

Забезпечення функціонування системи прокуратури передбачає:

– визначення у Державному бюджеті України видатків на фінансування прокуратури не нижче рівня, що забезпечує можливість повного і незалежного здійснення її повноважень відповідно до закону;

– законодавче гарантування повного і своєчасного фінансування прокуратури;

– гарантування достатнього рівня соціального забезпечення прокурорів [47].

Удосконалення потребують і внутрішні функції прокуратури, пов'язані з управлінською контрольною діяльністю у сфері фінансування і матеріально-технічного забезпечення.

Виокремлюють такі внутрішні функції управління в органах прокуратури, які потребують удосконалення (рис. 3.1):

Внутрішні функції управління в органах прокуратури					
аналітична	прогнозування	планування	взаємодія органів і структурних підрозділів прокуратури	управління	контроль виконання

Рис. 3.1. Внутрішні функції управління в органах прокуратури

Аналітична функція полягає в тлумаченні і поясненні процесів, що відбуваються в сфері фінансування і матеріально-технічного забезпечення діяльності органів прокуратури щодо її покращення. Підвищення якості аналізу таких даних, не тільки дає знання реальної обстановки, але й дає змогу правильно визначати напрями та об'єкти нагляду, прогнозувати розвиток несприятливих тенденцій і процесів, розробляти превентивні заходи.

Функція прогнозування полягає в тому, що визначаються тенденції розвитку стану законності на перспективу, правового регулювання, організаційної структури, стану кадрів тощо. Невід'ємною частиною управління в органах прокуратури є планування, найважливішими рисами якого, на відміну від прогнозування, виступають конкретність і раціональність [52].

На першому етапі планування ставляться цілі, на наступному визначаються засоби, формулюються заходи, потрібні для досягнення поставлених цілей. При плануванні необхідно залишити резерв часу для внесення коректив до плану внаслідок невідкладних заходів. Перед проведенням виїздів до підпорядкованих прокуратур для комплексних і галузевих перевірок та надання практичної допомоги в обов'язковому порядку потрібно складати плани, які затверджувати визначеним у Регламентах керівникам. Результати перевірок, надання практичної допомоги треба оформляти доповідними записками з викладенням висновків і пропозицій щодо заходів реагування [21, с. 270].

Найважливішим завданням взаємодії є взаємне забезпечення прокурорських працівників повною, своєчасною і точною інформацією, яка дає змогу приймати і реалізовувати ефективні управлінські рішення. Організатором взаємодії структурних підрозділів органу прокуратури з окремих питань і напрямів діяльності повинні виступати прокурор і його заступники відповідно до розподілу між ними обов'язків. Доволі ефективною формою взаємодії є надання практичної допомоги прокуратурами вищого рівня прокуратурам нижчого рівня. Надання практичної допомоги є пріоритетним засобом впливу

на діяльність підпорядкованих органів і працівників, способом забезпечення ефективного та якісного виконання покладених на них функцій і завдань.

Функція керівництва (управлінська) полягає у виробленні та ухваленні рішень з усіх основних питань організації і діяльності прокуратури. Оскільки управління в органах прокуратури носить цілісний характер, а всі його функції органічно взаємозв'язані, цей взаємозв'язок обумовлює виділення інтеграційної функції керівництва управлінням.

Управління в прокуратурі має свою специфіку порівняно зі загальнотеоретичними положеннями науки управління. Особливістю управління в прокуратурі є те, що, на відміну від багатьох інших систем, її органи управлінських рівнів одночасно служать об'єктом управління. Контроль за виконанням завдань органів прокуратури – важливий елемент системи гарантій законності в безпосередній діяльності прокурорів і слідчих, засіб дії на підвищення його результативності, персональної відповідальності, виявлення та усунення недоліків та обставин, які їм сприяють.

В організації діяльності органів прокуратури велике значення має забезпечення контролю виконання, що вважається однією з основних умов ефективної організації роботи та важливим організаційно-управлінським чинником. Належний контроль за діяльністю органів прокуратури є важливим засобом зворотного зв'язку між ланками планування та безпосереднього виконання управлінських рішень, аналізу одержаних фактичних показників.

Контроль за використанням фінансових і матеріально-технічних ресурсів повинен бути безперервним та систематичним. Забезпечуючи дієвий контроль в органах прокуратури, доцільно використовувати сучасні його форми і методи. У системі заходів організаційного характеру контроль за використанням фінансових і матеріально-технічних ресурсів роботи в конкретно взятій прокуратурі займає важливе місце, оскільки він:

– виступає однією з умов успішного виконання прокуратурою її завдань, визначених у Законі України «Про прокуратуру»;

- дає можливість забезпечити колектив прокуратури засобами вирішення головних, найбільш гострих стратегічних і поточних проблем;
- зробити правильний вибір напряму в роботі як всієї прокуратури загалом, так і окремого її підрозділу;
- сприяє правильному розподіленню сил та максимальному використанню наявних можливостей щодо подальшого зміцнення законності та правопорядку;
- слугує фактором, що дисциплінує роботу, забезпечує щонайефективніше використання наявних засобів тощо [4, с. 139].

Оскільки плани використання фінансових і матеріально-технічних ресурсів прокуратур обумовлюються динамічними внутрішніми та зовнішніми факторами (рішеннями директивних органів, рівнем роботи працівників прокуратури тощо), вони вимагають регулярного корегування, що допустимо тільки з позиції активізації контрольної діяльності.

Постійний та дієвий контроль за використанням фінансових і матеріально-технічних ресурсів, виконання запланованого та поточного у роботі прокуратури – невід’ємна складова наукової організації праці та управління в органах прокуратури. Від контролю залежить успіх роботи прокуратури.

Основними завдання контролю за використанням фінансових і матеріально-технічних ресурсів є:

- забезпечення чіткості в роботі прокуратури;
- підвищення виконавчої дисципліни;
- персоніфікація відповідальності.

Аби контроль був дієвим, потрібно дотримуватись вимог щодо:

- забезпечення його надійності та своєчасності;
- забезпечення перевірки виконаної роботи за суттю, без формалізму;
- систематичності його проведення;
- повноти охоплення діяльності усього апарату прокуратури.

Завдяки практиці напрацьовано чимало форм і методів контролю за використанням фінансових і матеріально-технічних ресурсів:

- ведення журналів, табелів, картотек контролю;
- жива систематична перевірка роботи підлеглих і надання їм дієвої допомоги;
- періодичний перегляд наглядних проваджень;
- проведення оперативних нарад (найважливіша форма контролю виконання роботи і керування підлеглими) [13].

Складаючи плани контролю за використанням фінансових і матеріально-технічних ресурсів, необхідно враховувати особливості правового статусу прокурорів при здійсненні окремих функцій. Заходи мають стосуватися насамперед питань ефективності виконання прокурором власних повноважень, а вже далі – крізь призму прокурорської діяльності – стану виконання повноважень піднаглядними органами.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дослідження можна зробити наступні висновки і запропонувати такі рекомендації:

1. Під фінансовим та матеріально-технічним забезпеченням органів прокуратури України слід розуміти діяльність, яка здійснюється в межах фінансової системи держави у всіх її проявах та є формою участі в розподілі коштів шляхом отримання фінансових ресурсів із метою наділення органів прокуратури відповідними матеріально-технічними ресурсами.

Матеріально-технічне забезпечення органів прокуратури являє собою систему товарно-грошових і господарських відносин, які виникають між службами Офісу Генерального прокурора, органами влади, підприємствами, організаціями, фізичними особами, з одного боку, та органами прокуратури та їх підрозділами – з іншого, у процесі централізованого постачання матеріальних, технічних і військових ресурсів, необхідних для виконання покладених на органи прокуратури завдань.

Органи прокуратури є системою, на вході до якої знаходяться фінансові, матеріально-технічні, інформаційні та людські ресурси, а на виході – суспільно значущі результати у вигляді соціального ефекту – правоохоронної діяльності. Органи прокуратури як органи державного управління, виконуючи свої основні завдання і функції, здійснюють фінансову діяльність, беручи участь у створенні й використанні певних фондів грошових коштів, за допомогою яких забезпечуються фінансовими ресурсами різноманітні потреби суспільства і держави.

У цьому контексті під фінансовою та матеріально-технічною діяльністю органів прокуратури слід розуміти виконання останніми покладених на них функцій щодо створення, розподілу і використання фондів грошових коштів в конкретній сфері правоохоронної діяльності.

2. Ефективність функціонування органів прокуратури залежить від державної політики в правоохоронній сфері, зокрема від обсягу фінансових ресурсів на забезпечення безпеки їхньої професійної діяльності.

Формування, становлення та вдосконалення системи фінансового забезпечення правоохоронних органів України набуває особливої актуальності в сучасних умовах, коли кризові явища в економіці, суспільному житті та політиці безпосередньо впливають на стан охорони правопорядку.

Нині безпека діяльності органів прокуратури й особиста безпека їхніх працівників безпосередньо залежить від фінансового й матеріально-технічного забезпечення самих правоохоронних органів. І навпаки, успішна робота органів прокуратури значною мірою залежить від умов праці, соціального обслуговування працівників.

3. Правильна організація фінансового забезпечення є запорукою успіху діяльності прокуратури України, дає змогу зменшити витрати, а відповідно – підвищити ефективність діяльності прокуратури.

Фінансове забезпечення діяльності органів прокуратури залежить насамперед від фінансових можливостей держави. Органи прокуратури України є повноправними суб'єктами фінансових правовідносин, учасники яких є носіями юридичних прав та обов'язків і беруть участь у формуванні, розподілі та використанні коштів Державного бюджету для виконання покладених на них функцій та забезпечення власної безпеки у професійній діяльності.

4. Фінансово-економічні підрозділи органів прокуратури забезпечують організацію обліку і звітності в органах внутрішніх справ, проводять контрольну-ревізійну роботу, інвентаризацію, роботу з пенсійного забезпечення, готують пропозиції щодо дотримання режиму економії, організують і контролюють якість та достовірність звітності з питань фінансового забезпечення та матеріально-технічного постачання, займаються питаннями соціальної роботи серед особового складу та створенням належних побутових умов праці співробітників органів прокуратури. Вирішення завдань

фінансового забезпечення, матеріально-технічного постачання вимагають взаємодії між відповідними службами органів прокуратури і постійного удосконалення.

5. Від повномасштабного вторгнення російських військ в Україну у нашій державі діє воєнний стан, що передбачає зокрема і особливі порядки та процедури здійснення повноважень органів державної влади, підприємств, установ та організацій. Надважливим, гострим та актуальним питанням наразі є здійснення публічних закупівель для забезпечення функціонування країни та суспільства.

Тому особливої актуальності набуває вивчення матеріально-технічного забезпечення діяльності прокуратури та особливостей алгоритмів здійснення публічних закупівель та умов їх застосування, документального підтвердження правомірного здійснення закупівель за алгоритмом без застосування відкритих торгів та/або електронного каталогу.

Замовники, що зобов'язані проводити закупівлі відповідно до положень Закону України «Про публічні закупівлі», керуються його нормами, але з урахуванням положень передбачених Особливостями здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, так званих «закупівель за виключеннями». На відміну від загального правила здійснення публічних закупівель відповідно до положень Закону з урахуванням Особливостей, передбачено також виключні, максимально спрощені та скорочені в часі алгоритми закупівель певних категорій товарів та/або послуг.

6. Порівнюючи законодавство України з законами країн Балтії та Польщі, можна відзначити рідкісну на сьогоднішній день ситуацію, коли в цьому питанні досвід нашої країни скоріше може стати в нагоді для деяких країн ЄС.

З іншого боку, для України надзвичайно важливо було б запозичити позитивний досвід Німеччини у сфері забезпечення незалежності прокурорів, зокрема в частині високого рівня їх матеріально-технічного забезпечення та виплати заробітної плати виключно на підставі й відповідно до закону.

Другим напрямом удосконалення матеріально-технічного і фінансового забезпечення діяльності органів прокуратури в Україні може стати удосконалення нормативно-правового регулювання.

Удосконалення потребують і внутрішні функції прокуратури, пов'язані з управлінською контрольною діяльністю у сфері фінансування і матеріально-технічного забезпечення, такі як аналітична, прогнозування, планування, взаємодія органів і структурних підрозділів прокуратури, управління, контроль виконання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баганець О. О. Правові засади здійснення реформи прокуратури в Україні. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. Вип. 1. С. 43–48.
2. Бакаянова Н. М., Свида О. Г. Перспективи розвитку прокуратури України у світлі законодавчих змін. *Право України*. 2019. № 11. С. 316–333.
3. Банах С. В. Міжнародні стандарти організації та управління в органах прокуратури. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія : Право*. 2020. Вип. 8. С. 140–148.
4. Банах С. Організаційно-правові аспекти фінансового забезпечення діяльності прокуратури. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020. № 4.. С. 135-140.
5. Білоус О. В. Трансформація конституційно-правового статусу прокуратури в Україні та зарубіжний досвід. *ScienceRise. Juridical Science*. 2019. № 3. С. 17–23.
6. Вдовитченко В. О. Місце військових прокуратур у системі забезпечення законності діяльності сил охорони правопорядку. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Юридичні науки*. 2019. Вип. 1. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2019_1_6 (дата звернення 26.12.2023).
7. Гайдай С. Г. Інформатизація прокурорської діяльності: теоретико-правові засади. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. Вип. 1. С. 120–125.
8. Гайдай С. Г. Інформатизація прокурорської діяльності: теоретико-правові засади. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. Вип. 1. С. 120–125.
9. Гречанюк С., Мартинюк О. Деякі питання сучасного визначення місця прокуратури в системі органів публічного управління. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2017. № 1 (13). С. 55–62.

10. Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт та послуг в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лют. 2022 р. № 169. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/169-2022-п#Text>. (дата звернення 20.12.2023).

11. Довгая Г. Алгоритм здійснення закупівель за виключеннями пункту 13 Особливостей, затверджених постановою від 12 жовтня 2022 р. № 1179. Радник у сфері публічних закупівель. Веб-сайт. URL: <https://radnuk.com.ua/voiennyj-stan/alhorytm-zdijsnenniazakupivel-za-vykliuchenniamy-punktu-13-osoblyvostej-zatverdzhenykh-postanovoiuvid-12-10-2022-1178> (дата звернення 08.12.2023).

12. Д'ячков Д. С. Принцип системності побудови органів прокуратури: проблемні аспекти. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 3. С. 121–126.

13. Євдокимов В. В. Сучасний стан фінансового забезпечення правоохоронної діяльності. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 1. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1948>. (дата звернення 23.12.2023).

14. Закон України «Про прокуратуру»: наук.-практ. коментар. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 514 с.

15. Ільницький М. С. Організація фінансового та матеріально-технічного забезпечення органів внутрішніх справ України. Форум права. 2019. № 1. С. 222–230.

16. Каркач П. М. Організація та діяльність органів прокуратури України : навч. посіб.; за ред. канд. юрид. наук, проф. П. М. Каркача. Харків : Право, 2019. 498 с.

17. Карпунцов В. В. Органи прокуратури в системі координат державної влади на сучасному етапі. *Судова апеляція*. 2019. № 2. С. 14–17.

18. Козачук О. Особливості правового статусу військового прокурора. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2017. № 3. С. 36–41.

19. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>(дата звернення 02.12.2023).

20. Кравчук В.М. Реформування правового статусу прокуратури в Україні та Польщі: порівняльний аналіз. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 5. С. 317–320.

21. Кузьменко Б. С. Еволюція функцій прокуратури в контексті викликів часу. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 63. С. 269–276.

22. Лапкін А. В. Основи прокурорської діяльності в Україні : навч. посіб. у схемах. Вид. 4-те, змін. та доп. Харків : Право, 2017. 152 с.

23. Ліпінська І. В. Функціонування органів прокуратури: Україна та міжнародний досвід. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Юридичні науки*. 2018. Т. 29 (68). № 6. С. 143–147.

24. Мазурик Р.В. Актуальні напрями удосконалення адміністративно-правових засад організації та діяльності обласних прокуратур. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 2. С. 41–44.

25. Молдован В. В., Кацавець Р. С. Прокуратура України: навч. посіб. Київ: Правова єдність, 2016. 270 с.

26. Мухаменджанов Э. Б. Прокуратура Польщі. URL: www.law.edu.ru/doc/document.asp?docID=1236169 (дата звернення 30.12.2023).

27. Нірода М. В. Генезис органів прокуратури в країнах романо-германської правової сім'ї: короткий історичний екскурс. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015.. Вип. 33. Т. 1. С. 93–96.

28. О прокуратуре : Закон Республіки Молдова від 25 лют. 2016 р. № 3. URL : http://www.procuratura.md/file/2016-0415_Legea%20cu%20privire%20la%20Procuratura%20nr.3%20din%2025.02.2016_rus.pdf (дата звернення 09.12.2023).

29. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.: у 2-х ч./ Т. Б. Вільчик, П. М.Каркач, А. В.Лапкін та ін.; за ред. Л.М.Москвич. Ч. 2 «Основи правоохоронної та правозахисної діяльності» Харків : Право, 2016 364 с.
30. Організація та діяльність органів прокуратури України : навч. посіб. / П. М. Каркач, В. В. Кривобок, В. С. Бабкова та ін. ; за ред. П. М. Каркача. Харків : Право, 2019. 500 с.
31. Офіційний сайт Спеціалізованої прокуратури у сфері оборони Східного регіону. URL : <https://data.gov.ua/organization/spetsializovana-prokuratura-u-sferi-oboroni-shidnogo-regionu>(дата звернення 13.12.2023).
32. Павленко А. В. Правові засади функціонування Євроюсту та перспективи створення Європейської прокуратури. *Держава і право. Сер. Юридичні і політичні науки*. 2015. Вип. 67 . С. 452–461.
33. Плахіна І. В. Особливості органів прокуратури в зарубіжних країнах. *Часопис Академії адвокатури України*. 2014. Т. 7. № 4. С. 37–43.
34. Про введення воєнного стану : Указ Президента України від 24 лют. 2022 р. № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення 07.12.2023).
35. Про внесення змін до особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 груд. 2022 р. № 1495. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1495-2022-п#Text> (дата звернення 08.12.2023).
36. Про Генеральну інспекцію Офісу Генерального прокурора: положення, затверджені наказом Генерального прокурора від 27 лют. 2020 р. № 116. URL : <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html> (дата звернення 07.12.2023).
37. Про затвердження «Положення про відділ внутрішнього аудиту та фінансового контролю Офісу Генерального прокурора»: наказ Генерального

прокурора від 24 січ. 2020 р. № 44. URL :<https://www.gp.gov.ua/ua/index.html> (дата звернення 06.12.2023).

38. Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовт. 2022 р. № 1178. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-п#Text> (дата звернення 06.12.2023).

39. Про затвердження Положення про Департамент планово-фінансової діяльності, бухгалтерського обліку та звітності Офісу Генерального прокурора: наказ Генерального прокурора від 11 лют. 2020 р. № 85. URL : <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html> (дата звернення 21.12.2023).

40. Про окремі питання забезпечення початку роботи спеціалізованих прокуратур у військовій та оборонній сфері (на правах обласних прокуратур): наказ Генерального прокурора від 05 лют. 2020 р. № 66. URL : <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html> (дата звернення 22.12.2023).

41. Про особливості організації діяльності Спеціалізованих прокуратур у сфері оборони : наказ Офісу Генерального прокурора від 17 трав. 2023 р. № 130. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0130905-23#Text> (дата звернення 20.11.2023).

42. Про правовий режим воєнного стану: від 12.05.2015 № 389-VIII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 14.12.2023).

43. Про прокуратуру : Закон Литовської Республіки від 13 жовт. 2014 р. URL : <https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.63492?jfwid=96t6tdoqm> (дата звернення 11.12.2023).

44. Про прокуратуру: Закон Латвійської Республіки від 19 трав. 1994 р. URL : <https://lawyer-khroulev.com/wp-content/uploads/2019/09/Zakon-Latvii-o-prokurature-ru.pdf> (дата звернення 02.12.2023).

45. Про прокуратуру: Закон Литовской Республики від 13 жовт. 1994 р. № I-599. URL : <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.63492?jfwid=2lxb8oaqq> (дата звернення 14.12.2023).
46. Про прокуратуру : Закон Естонської Республіки від 14 груд. 2019 р. URL : <https://constitutions.ru/?p=24804> (дата звернення 14.12.2023).
47. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення 13.12.2023).
48. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 груд. 2015 р. № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>. (дата звернення 10.12.2023).
49. Про фінансове та матеріально-технічне забезпечення органів прокуратури України : розпорядження Президента України від 20 груд. 1991 р. № 9. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/9/91-%D1%80%D0%BF#Text> (дата звернення 10.12.2023).
50. Прокуратура України : навч.-метод. посіб. / кол. авт. Одеса : Фенікс, 2020. 285 с.
51. Прокурорське право: навч. посібник / Г. Д. Борейко, О. М. Броневицька, Ю. О. Лісіцина, В. В. Луцик, В. В. Навроцька, І. Р. Серкевич, Б. М. Телефанко; за заг. ред. В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 640 с.
52. Реформування прокуратури України: інституційний аспект. Democracy reporting international. Аналітичний звіт 94: січень 2019 р. URL: <https://democracy-reporting.org/wp-content/uploads/2019/01/DRI-UA-BP-Prosecution-Institutional-Reform-1.pdf> (дата звернення 02.11.2023).
53. Руколайніна І. Є. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення правоохоронців. Форум права. 2018. № 1. С. 844–848.
54. Руколайніна І. Є. Поняття та основні напрями матеріально-технічного та фінансового забезпечення в діяльності ОВС. Форум права. 2021. № 3. С. 675–678.

55. Селезньов В. Щодо організації роботи сучасної прокуратури України. *Юридичний вісник*. 2015. № 4. С. 78–81.

56. Селезньов В., Курганський О. Організація роботи сучасної прокуратури України – вимоги сьогодення. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 7. С. 157–160.

57. Скибенко О. І. Проблеми реформування правового статусу органів прокуратури України на сучасному етапі. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. 2016. № 2. С. 14–20.

58. Структура Офісу Генерального прокурора : затверджено наказом Генерального прокурора від 21 груд. 2019 р. № 99-шц. URL : <http://surl.li/cbijs> (дата звернення 12.11.2023).

59. Суббот А. І. Діяльність самостійних структурних підрозділів органів прокуратури як засіб забезпечення особистої безпеки їх працівників. URL : <http://surl.li/pcshv> (дата звернення 02.12.2023).

60. Циганок С. В. Поняття і зміст адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури України. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 135–139.

61. Чаплинська Ю. Досвід Франції та Німеччини в реформуванні органів прокуратури та можливості його використання в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 6/3. С. 136–140.

62. Шаблін Є. І. Належне фінансування як гарантія незалежності прокуратури України: актуальні проблеми. *Публічне право*. 2017. № 2 (26). С. 227–235.

63. Шандула О. Деякі проблеми якості та ефективності функціонування військових прокуратур на сучасному етапі. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 11. С. 207–211.

64. Шандула О. О. Особливості правового статусу прокурорів військових прокуратур. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 1 (88). С. 173–181.

65. Cepej Report on «European judicial systems Edition 2024: efficiency and quality of justice». URL : <http://bit.ly/2A1Smgl> (дата звернення 02.12.2023).
66. European judicial systems. Efficiency and quality of justice / *Cepej studies* 2022. №. 23. URL : <http://bit.ly/2hSLRrz> (дата звернення 13.12.2023).